Թ. ՏԱՐԻ 2511 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 3 ՄԱՐԳԱՑ 4384 8 ՅՈՒՆԻՍ 1892 25 ԶԻԼ ԳԱՏԷ 1309 ԵՐԿՈՒՇԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وه‌لك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	կանխիկ առաջ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքի միջոցին		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/20 ՅՈՒՆԻՍ 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ
ԵՒ ԵՐՐԵԱԿ ՆԻԶԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Այս օրերս Փարիզի Բըլէ Ժուռնալ տարօրինակ ամբաստանութիւն մ'ըրաւ, իբր թէ Անգլիա՝ իւր Փարիզի նորընտիր դեսպան Լորտ Տըֆըրինի միջոցաւ՝ փորձեր կ'ընէ եղեր Ֆրանքօ-ռուս նիզակակցութիւնը խզելու, կարգ մը Ֆրանսերէն լրագրեր շահելով, համոզողութեամբ կամ հնչուն փաստերով, և նոյն իսկ Ֆրանսական մամուլը Ռուսիոյ դէմ դարձնելով։ Անգլիա Ֆրանքօ-ռուս կապակցութիւնը խզել կ'աշխատի եղեր, Երրեակ Նիզակակցութեան հետ դաշնակցաբար պատերազմի դաշտն ելնելէն յառաջ։

Պ. տը Պըլովից կը պատասխանէ Թայմզի մէջ թէ այն Ֆրանսական լրագիրն որ դրամի փոխարէն համոզում փոխէ Ֆրանքօ-ռուսական խնդրոյն վրայ՝ այնքան ստորին թերթ մը պէտք է ըլլայ որ զայն շահելու համար դրամ վատնելու չափ անխելք չեն Լորտ Սալզպըրի և Լորտ Տըֆըրին։ Բայց ասա՛, Անգլիոյ շահն իսկ կը պահանջէ ո՛չ միայն համաձայնութիւն մը այլ յարձակողական և պաշտպանողական դաշնակցութիւն մ'ընդ մէջ Ռուսիոյ և Անգլիոյ։

Ահա այս կարծիքն հետեւեալ շահագրգիռ խորհրդածութեամբ կը բացատրէ Պ. տը Պըլովից.

«Ցորչափ Ֆրանսա և Ռուսիա պարզ համաձայնութիւն մը միայն ունենան մէջերնին, Ռուսիոյ քաղաքական գործունէութիւնն ամեն կաշկանդումէ զերծ կը մնայ, և կարող է պատերազմ գրգռել. իսկ երբ Ռուսիա պատերազմի բռնուի Գերմանիոյ հետ, ո՛չ մէկ Ֆրանսական վարչութիւն կրնայ հանդարտ պահել ժողովուրդն, և հանրային կարծիքը կը մղէ զՖրանսա՝ նոյն պատերազմին մասնակցելու։

«Միւս կողմէ, եթէ Աւստրիայէն զատ ուրիշ Տէրութեան մը հետ պատերազմի բռնուի Ֆրանսա, Ռուսիա չի հարկադրուիր մասնակցիլ, եթէ Ցարը չկամենայ։

«Ուրեմն, Ռուսիա կարող կը լինի պատերազմ գրգռելու, և զՖրանսա մասնակից ընելու այն պատերազմին, որով եւրոպեան խաղաղութեան պահպանումը Ռուսիոյ բարեյօժարութենէն կախեալ կը մնայ։

«Բայց եթէ Ռուսիա պաշտպանողական և յարձակողական որոշ դաշնագիր մը կնքած ըլլայ Ֆրանսայի հետ, այլ եւս իւր գործողութիւն իւր բացարձակ կամքէն կախեալ չի մնար, այլ կը հարկադրի հետեւիլ Ֆրանսայի, և Ֆրանսայի կողմէ գրգռեալ պատերազմի մը մասնակցելու հարկին ներքեւ կը գտնուի։

«Այս պարագայիս մէջ, մի կողմէ Ռուսիա և Ֆրանսա դաշնագրով կապուած լինելով իրարու հետ, և միւս կողմէ Աւստրիա, Գերմանիա և Իտալիա նմանօրինակ կապակցութիւն մ'ունենալով իրարու հետ, երկուքին նիզակակցութիւնք զիրար կը չէզոքացնեն, և յայնժամ Անգլիոյ բարեյօժարութենէն կախեալ կը մնայ Եւրոպեան խաղաղութեան պահպանումն։

«Ուրեմն, եթէ պէտք է որ Անգլիա շահի Ֆրանսական լրագրերն, ո՛չ թէ զանոնք Ռուսիոյ դէմ գրգռելու համար լինելու է, այլ մղելու համար զՖրանսա որ օր յառաջ վերջնական և պաշտօնական դաշնագիր մը կնքէ Ռուսիոյ հետ, զի այնպիսի դաշնագրի մը շնորհիւ երեւան կուգան Եւրոպիոյ մէջ երկու հաւասար ոյժեր, որք զիրար չէզոքացնելով, առաւելակշռութիւնը կը թողուն Անգլիոյ կողմը։»

ԳԱԳԱԹՆԱԿԷՏ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

(3 %ի ՌԱՆԹՆ՝ 100 ՖՐ.)

Շաբաթ աւուր թուով ծանուցինք թէ Ֆրանսական 3 % պետական արժեթուղթին 100 Ֆր.ի ելնելն անցեալ շաբթու գոհունակութեան մեծ ցոյցով մը ողջունուած է Ֆրանսական մամլոյն կողմէ։

Այս դէպք արդարեւ ուշագրաւ է, իբրեւ նշանաւոր ապացոյց Ֆրանսայի ելմտական ու տնտեսական զարմանալի զարգացման, և կ'արժէ որ քանի մը ծանօթութեամբք ամբողջացնենք նոյն ձեռնահասական դէպքին նշանակութիւնը։

Պուրպոնեան վերահաստատեալ թագաւորութեան օրով (Շարլ Ժ.), 1822ին, ելմտական նախարար Պ. տը Վիլէլ առաջարկեց 3 առ հարիւր տոկոսաբեր արժեթուղթ մը հանել 100ին 75 Ֆր.ի, խորհելով թէ այս աժան գնով նոյն արժեթուղթը գնողներ կրնան օգտիլ Ֆրանսայի հանրային հարստութեան տակաւ յաւելումէն ու զարգացումէն, որով 75 Ֆր.ի թուղթն ալ մինչեւ 100 կը բարձրանայ։ Այն ատեն Ֆրանսա 5 առ հարիւրէ պակաս արժեթուղթ չունէր պետական։

1825ին հանուեցաւ այս 3 % արժեթուղթ, 75 Ֆր.ի, բայց շատ յարգ չգտնելով, ինկաւ քանի մը Ֆր։

1829ին 80 Ֆր. կ'արժէր։

Երբ 1830ին Պուրպոնեան դրութեան վերջ տրուեցաւ, մինչեւ 60 ինկաւ, հանրային վստահութեան խախտելովը։

Օռլէանեան թագաւորութիւնը (Լուի Ֆիլիփ) շուտով վերահաստատեց հասարակաց վստահութիւնը։ 1835ին մինչեւ 80 ելած էր նորէն։ 1845ին 84.20։ 1847ին յետաշրջում, համապատասխան Ֆրանսայի քաղաքական վիճակին. 77.31։ Վրայ կը հասնին 1848ի փոփոխմունք. 3 %ն կ'իյնայ ինչուան . . . 49.80։ Անանկ է եա. Դրամատէր հասարակութիւնը չախորժիր քաղաքական յանկարծակի փոփոխումներէն։

Գործերը կը կարգադրին, Երկրորդ Հանրապետութիւնը կը հաստատուի, և 1849ին 3 %ը կ'արժէ 53 է աւելի։ Կայսրութիւնը կը վերահաստատուի. 3 %ը կը ցատկէ 75ի, և 1853ին 79.50։ Ալ այնուհետեւ Կայսրութեան օրով Ֆրանսական գլխաւոր արժեթուղթն այդ գինը չի գտներ։ Անկէ ետք ինկաւ մինչեւ 67ի։ 1867ի Փարիզի Տիեզերական Արուեստահանդէսին 69.03 կ'արժէր 75ի հանուած արժեթուղթը։ Գերմանիոյ դէմ պատերազմ չհրատարակուած, ամեն ոք յուսալով թէ խնդիրը խաղաղապէս պիտի վերջանայ, Ֆրանսական արժեթուղթ փոխեցաւ մեծաքանակ, որով մինչեւ 75.20 բարձրացաւ։ Երբ Նաբոլէոն Գ. անձնատուր եղաւ, Ֆրանսական Ռանթն 52 ½ Ֆր.էն աւելի չէր արժէր։—Ֆրանսայի ամենէն սեւ օրերուն, իւր արժեթուղթն 52 ½ է վար չէր ինկած։

Երրորդ Հանրապետութիւնն է ահա որ Սէտանի աղէտին հետեւեալ օրը կազմուելով և 52½ Ֆր.էն առնելով ազգային գլխաւոր արժեթուղթը, 22 տարիէն կը բերէ կը հասնէ զայն 100ի։ Այս յառաջդիմութիւն մէկ օրէն չեղաւ։ Կամաց կամաց, տարուէ տարի եղաւ, և ասով իսկ աւելի նշանակալից է, աւելի ապացուցական է, Ֆրանսայի անընդհատ զարգացման տեսակէտով։

Անկէ ի վեր տարեկան միջին գներն եղան (կոտորակները զանց ընելով) 1872ին 54. 1873ին 56. 1874ին 60. 1875ին 64. 1876ին 68. 1877ին 70. 1878ին 75. 1879ին 80. 1880ին 84.45. 1881ին 84.95.

Այս թուականին տեղի ունեցաւ Սակարանի մեծ տագնապն, որ գները կասեց պահ մը. 1882ին 82. 1883ին 79. 1884ին 77։ Գանձային բարուքման հետամուտ եղան Խորհրդարանն և կառավարութիւնն։ Երկաթուղեաց մեծ ընկերութեանց հետ պայմանագրեր կնքուեցան։ Արժեթղթեր հանելը դադրեցաւ։ Հանրային Պարտուց վրայ նոր յաւելմունք չեղան։ Եւ ահա 1887ին կը գտնենք 81 Ֆր. 1888ին 82. 1889ին 85. 1890ին 91. 1891ին 95։ Եւ անցեալ շաբթու 100, փառաւոր վիճակ։

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՄԱՆ ՕՐԷՆՔ
ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուս լրագիրք նորէն կը զբաղին ամուսնալուծման կամ ապահարզանի խնդրով։ Փեթերսպուրկի Վէտօմօսթին կ'իմանայ թէ ռուս կառավարութիւնն ամուսնական նոր օրէնք մը պիտի հրատարակէ, որով պիտի արտօնուի ամուսնալուծումը։ Դատական Նախարարութիւնն այս մասին կը բանակցի Ռուսիոյ Սինոդին հետ։ Նոյն լրագիր կը պահանջէ որ երբ ամուսնալուծման վրայ նոր օրէնք գրուի, Ֆրանսայի մէջ գործուած սխալը չկրկնուի։ Յայտնի է թէ առն կամ կնոջ ընդունած նամակները սովորաբար ամենէն համոզիչ ապացոյցներն են մէկ կամ միւս կողմին անհաւատարմութեան կամ մեղապարտութեան։ 1884ի Ֆրանսական օրէնքին համեմատ, այրն ևեթ իրաւունք ունի կնոջ թղթակցութեան վրայ հսկելու, որով ամուսնական խնդրոյն մէջ իրաւունքն հզօրագոյն կողմին կը մնայ բացարձակ։ Ռուս թերթը կը պահանջէ որ Ռուսիոյ մէջ ճանչցուի երկու սեռերու հաւասարութիւնն՝ սոյնցեալ նամակաց մասին, և յայտնի է թէ փոխադարձ հսկողութիւն մը թղթակցութեանց վրայ կը դիւրացնէ ճշմարտութիւնն երեւան հանելու գործը։ Ռուս թերթը կը յարէ թէ երբ այր և կին իրարու ամեն գաղտնեաց տեղեակ ըլլան, երկու կողմեր մեծ փափաք պիտի չզգան դատարանի դիմելու և իրենց գաղտնիքներն աշխարհի առջեւ պարզելու. Աւելի աղէկ։

Նովէյէ Վրէմեա նոյն խնդիրը կը քննէ դատաստանական տարադրելոց տեսակէտով։ Արդի օրէնքին համեմատ, կամաւոր ամուսնալուծում ընդունելի է առաջին կարգի տարադրելոց նկատմամբ, երբ կինն իւր ամուսնոյն, կամ ամուսինն իւր կնոջ հետ միասին Սիպերիա կամ ուրիշ աքսորավայր երթալ չուզէ։ Ուրիշ կարգի տարադրելոց համար ամուսնալուծումն արգիլեալ է, մինչեւ իսկ երբ արդէն բաժնուած մնան ամուսինք։ Նշանաւորաց մասին իսկ, պէտք է որ չդատապարտուած ամուսինն ամուսնալուծում պահանջէ, որպէս զի Տէրութիւնն անոնց ամուսնութիւնը լուծեալ ճանչէ։ Եթէ այսպիսի դիմում չէ եղած, դատապարտեալ չարագործն ամուսնացեալ կը նկատուի միշտ, և չի կրնար աքսորավայրին մէջ ամուսնանալ։ Հետեւապէս, աքսորավայրերու մէջ ապօրէն կենակցութիւնք և ապօրէն ծնունդք կը յաճախեն տարուէ տարի։ Օրինակի համար, 1890ին, Սախալինի աքսորավայրին մէջ (Խաղաղական Ովկիանոս) 661 ապօրէն ծնունդք արձանագրեցան, ընդդէմ 761 օրինաւոր ծննդոց։

Պարզ տարադրելոց վիճակն առաւել անորոշ է։ Երբ զաւակ չկայ, կինն երբեմն կը յօժարի ամուսնոյն հետ աքսոր երթալ։ Աւելի յաճախադէպ են գործնական բաժանմունք, բայց ամուսինք չեն կրնար ամուսնալուծում պահանջել։ Այս կերպիւ անմեղ անձեր մեղապարտաց ու դատապարտելոց չափ կը պատժուին։ Նովէյէ Վրէմեա կ'ըսէ թէ այս վիճակ հակառակ է պատժական օրէնքի հիմնական տրամադրութեան, որուն համեմատ մարդ իւր գործած չարիքին համար միայն կրնայ պատիժ կրել։

Ռուս թերթը կը պահանջէ ուրեմն որ ամուսնալուծում պահանջելու իրաւունքն ընդունուի թէ առն և թէ կնոջ համար, երբ մին չէ կարող միւսին հետ աքսորավայր երթալ։ Այսպիսի օրէնսդրութիւն արդար բան մը կը լինէր շահակից կողմերուն համար և գործնական բան մը կը լինէր. զի միջոց կ'ընծայէ օրինաւորապէս ընտանեկան կեանք վերակազմելու աքսորավայրերու մէջ։ Նոյն թերթ կ'իմանայ թէ արդարեւ ռուս կառավարութիւնն ալ կը խորհի աքսորելոց մասին աւելի թոյլատու օրէնք մը հրատարակել ամուսնալուծման։

ԵՒՐՈՊԵԱՆ ՆՈՐ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ ՄԸ

Ֆրանձ [illegible] Թագաւոր Վիեննա դառնալէն յառաջ սուրբագործեց զՓեշթա իբրեւ «մայրաքաղաք և արքայական բնակավայր»։ Այս արքայական հրամանագրով, Վիեննա կը դադրի Երկեակ Տէրութեան միակ մայրաքաղաք լինելու առանձնաշնորհէն։ Այսուհետեւ Փեշթա և Վիեննա հաւասարապէս մայրաքաղաք են նոյն Տէրութեան։ Այս տնօրինութեամբ պաշտօնապէս հաստատուեցաւ վիճակ մը որ արդէն կար գործնականապէս։ Թագաւոր-Կայսրն ամեն տարի քանի մը ամիս կը բնակի Փեշթայի մէջ, որ իբրեւ կեդրոն Հունգարիոյ կառավարութեան, Հունգարիոյ մայրաքաղաք է իրօք։ Մանաւանդ քսան տարիներէ հետէ ամեն զոհողութիւն յանձն առին զՓեշթա մայրաքաղաքի մը արժանավայել դրից մէջ դնելու, և մասամբ գերազանցեցին նոյն իսկ զՎիեննա։ Աւելի կենդանութիւն կայ Փեշթայի փողոցներուն մէջ, և փառատունք և պանդոկք նոյնքան գեղեցիկ են որքան ի Վիեննա։ Փեշթայի սալայատակներն աւելի մաքուր և կանոնաւոր են քան Վիեննայի, և ընկերային տեսակէտով ալ զՓեշթա Վիեննայէ աւելի հաճոյական կը գտնեն շատ օտարազգիք։ Դիրքի կողմէ Փեշթա մեծ առաւելութիւններ ունի. զի Դանուբի պէս մեծ և նաւարկելի գետ մը իւր մէջտեղէն կ'անցնի։ Թէեւ Վիեննա եւս Դանուբ ունի, բայց քաղաքին մէկ ծայրն է՝ անշուք կերպիւ, այնպէս որ Վիեննա քաղաքն աւելի կը հեռանայ Դանուբէն քան կը մօտենայ անոր։ Վիեննացիք կը գանգատին իրենց քաղաքային վարչութենէն։ Մանաւանդ ազնուականութիւնն յառաջագոյն Վիեննա կուգար և կը բնակէր ձմրան եղանակին մէջ, շատ դրամ վատնելով։ Հիմա նախամեծար կը համարին իրենց Փեշթան, որ նոյնքան միջոցներ կ'ընծայէ զուարճութեան։ Մաճառական հայրենասիրութիւնն եւս մեծ դեր կատարած է յայսմ մասին։ Վիեննայի լրագիրք, նախանձելէ հեռի, խնդակցութիւններ ուղղեցին եւրոպեան նոր մայրաքաղաքին, արքայական հրամանագրոյն առթիւ, հաստատելով թէ Փեշթա իւր անդուլ զարգացմամբ արդարեւ արժանացած էր այն մեծ պատուին։

Պ. ՖԼՈՒՐԷՆՍ կը զբաղի Ֆրանսական մեծ դպրոց մը հիմնել ի Փեթերսպուրկ։ Ֆրանսական կառավարութիւնը կը յօժարի այս նպաստաւ մէկ միլիոն Ֆր. ծախք ընել, և տարին 50,000 Ֆր.ի մնայուն գումար մը յատկացնել։ Պ. Ֆլուրէնս, արտաքին գործոց նախկին նախարարն, իրեն բան գործ ըրած է զարգացնել Ֆրանքօ-ռուսական յարաբերութիւնները։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ իշխանին ի Լոնտոն գտնուած պահուն, Լորտ Սալզպըրի, որ Վիքթորիա Թագուհւոյն և Կալէսի իշխանին օրինակին հետեւելով հացկերոյթ մը տուաւ իշխանին, հասկցուցեր է նմա թէ արդի հանգամանաց մէջ Անգլիա չի կրնար պուլկարական գործերուն զբաղիլ։ Իշխանը փոխառութիւն մը կնքել փորձեր է։ Բայց եթէ ոչ հնչուն դրամ, գէթ պլատոնական համակրանք անխնայ շռայլեցաւ իրեն Անգլիոյ մէջ, ո՛չ միայն իբրեւ իշխան, այլ և իբրեւ խնամի Վիքթորիա Թագուհւոյն, (ըստ որում կը պատկանի հանգուցեալ Ալպերդ իշխանի ընտանիքին)։

ԻՏԱԼԻՈՅ մէջ, Պ. Ճոլիթթիի նախարարութեան դիրքն զգալապէս զօրացաւ յետ վերջին վիճաբանութեան, յորում ելմտացոյցն առժամեայ քուէարկեցաւ վեց ամսուան համար։ Հիմա հաւանական կը նկատուի մինչեւ անգամ որ առաջիկայ երեսփոխանական ընտրութիւնք մեծամասնութիւն տան Պ. Ճոլիթթիի։ Այն ատեն կը պարտաւորին իրենց կարգին սպասել առաջուան երկու վարչապետները, Քրիսպի և Ռուտինի, որք չէին գուշակեր տեւական իշխանութիւն մը Պ. Ճոլիթթիի համար։ Երեսփոխանութիւնը, ջերմագին ծափահարութեամբք ընդունելով այն բանախօսութիւնները որք արտասանեցան ի պաշտպանութիւն Երրեակ Նիզակակցութեան և ի պահպանութիւն Իտալիոյ զինուորական զօրութեանց, հայրենասիրութեան նոր հով մը տուաւ, որուն լայնատարած բանալով իւր առագաստները, Պ. Ճոլիթթիի նախարարական նաւն ողջամբ հասաւ նպաստաւոր քուէարկութեան մը անդորր նաւահանգիստը։

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ, Երեսփոխանական ժողովը պիտի լուծուի ի շաբթուս դէպ ի վերջն, և ընդհանուր ընտրութեանց պայքարն սկսելով անմիջապէս, պիտի վերջանայ երեք շաբաթէն, այնպէս որ յուլիսի առաջին շաբթուն մէջ (ըստ հին տոմարի), պիտի գիտնանք որ Լորտ Սալզպըրի պիտի մնա՞յ իշխանութեան վրայ, թէ Պ. Կլատսթոն պիտի յաջորդէ։ Այս ժամանակամիջոցն ընտրուած է, որպէս զի հնձոց վերաբերեալ երկրագործական աշխատութեանց ըստ կարի քիչ վնասէ գիւղացի ժողովրդեան ընտրողական [illegible]։ Առեւտրական և [illegible] գործերն ալ այս միջոցիս քիչ մը հանդարտ կ'ըլլան, որով ամեն Անգլիացի ժամանակ կ'ունենայ ժողովներ յաճախելու, և իւր քուէն անձամբ տանիլ յանձնելու։

ՔԱՐԻՒՂ բեռցած Փեթրոլիա անուն անգլ. շոգենաւն որ Ֆիլատելֆիայէն կուգար, Պօրտոյի մօտ Պլէյի նաւահանգստին մէջ յունիս 2/14ի առտուն պայթեցաւ [illegible], և նաւաստիներուն մեծ մասը կորան, ոմանք այրելով, այլք խեղդուելով թանձր մուխէն։ Միեւնոյն ժամանակ, 4 լաստանաւեր որք շոգենաւուն մօտ կը կենային՝ հանքածուխ տալու համար, բռնկեցան և այրեցան. անոնց վրայ եւս երկու այր և կին մը հրոյ ճարակ եղան. տախտակները դուրս թափելով, ծովուն վրայ հրոյ երկայն շաւիղ մը ձեւացուցին։ Նաւամատոյցն եւս կրակ առաւ, բայց Հրշէջները շուտ հասան։ Կայծակ մը որ փոթորիկին ժամանակ շոգենաւուն զարկած էր՝ յառաջ բերաւ այս աղէտալի արկած։ 500 տակառաչափ (թօնօ) քարիւղ կար։

—)(73)(—

ԹԵՐԹՕՆ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՐԻ-ՄԱՏԼԷՆ

—Ո՛հ, հեռուն չէ, կրկնեց Ֆանշէթ, սիրելի մարդուն միակ հաճոյքն է այժմ երթալ ծխափայտ քաշել պարտէզին մէջ, միեւնոյն ժամանակ չոր տերեւները կոտրելով և գէջ խոտերը բրցնելով։

«Հիմա կերթամ կ'ըսեմ իրեն թէ հոս էք. միայն Պարոն, չեմ գիտեր ձեր ով ըլլալը։

—Կ'ըսէք իրեն թէ ... հա՛, իրաւ, պարզապէս կ'ըսէք թէ մէկը կուզէ զինքը։

Ֆանշէթ աճապարեց պարտէզ վազել, ըսելով հանդերձ ինքնին.

—Օ՛հ, օ՛հ, բանակին նախկիններէն մէկը կերեւայ ինձ, մեծ մարդ մը։

Մարքիզը, իր նախկին յիսնապետին պատճառելիք անակնկալէն սքանչացած, ձեռները կը շփէր։

Պարտէզին մէջ Ֆանշէթ կը գոչէր.

—Ինծի նայէ, հայր Ժէրօմ, մէկը եկեր ձեզ տեսնել կուզէ. Պարոն մըն է որ կերեւայ թէ ստիպողական գործ ունի, շուտ եկէք։

Պարտէզին խորէն, ծերունին պատասխանեց.

—Եկա՛յ, եկա՛յ։

Ֆանշէթ շատ հետաքրքրուած էր այս անակնկալ այցէն, մանաւանդ այնու զի մարքիզին փառաւոր կերպարանքը ազդած էր վրան և յուզած էր զինքը։

Ուստի, պարտք համարեց նախկին անտառապահին քանի մը տեղեկութիւններ տալ այցելուին վրայ։

—Շատ աղէկ, ըսաւ հայր Անկլատ, բայց ի՞նչ կուզէ ինձմէ այդ Պարոնը։

—Չեմ գիտեր, ինք պիտի ըսէ ձեզ։

—Անո՞ւնն ինչ է։

—Ամենեւին չըսաւ անունը։

—Տարիքոտ, պատուանշանով մարդ մը, մրմռաց Ժէրօմ։

—Գեղեցիկ ծերունի մը, հայր Ժէրօմ, և նախկին զինուորականի մը կերպարանքն ունի։

—Վերջապէս, հիմա կը տեսնենք։

—Ուրեմն չէ՞ս կրնար ենթադրել թէ ո՞վ կրնայ ըլլայ։

—Ամենեւին։

Եւ Ժէրօմ Անկլատ կրթնեցաւ Ֆանշէթի ուսին՝ պարտէզին մէկ քանի աստիճաններէն իջնելու համար։

Երբ պզտիկ բակէն կ'անցնէր, մարքիզըն երեւցաւ դրան սեմին վրայ։

Անկլատ աչուըներն այցելուին վրայ դարձուց, զոր չճանչցաւ. յառաջացաւ գլխարկ ի ձեռին։

Բայց մարքիզն ընդ առաջ վազեց՝ ձեռնակարկառ, և շուտ մը քաշեց տուն տարաւ զնա։

Այն ատեն, յուզմամբ.

—Վերջապէս, ըսաւ, նորէն կը տեսնեմ զքեզ, իմ հին ընկերս։

—Բայց, պարոն, բայց, բայց ... թոթովեց Անկլատ։

—Չե՞ս ճանչնար զիս, յարեց մարքիզը, բայց աղէկ նայէ ինծի, յիշողութիւնդ պրպտէ ...

«Կեցի՛, յարեց, ցուցնելով սպի մը որ կ'ակօսէր իւր աջ այտը, տես, անիկա յիշողութիւնդ պիտի բանայ։

Անմիջապէս Ժէրօմի աչերը շողացին եւ գոչեց.

—Ա՛հ, հրամանատար, Պարոն մարքիզը։

—Մարքիզ թող ըլլայ, ընդմիջեց ազնուական այցելուն, բայց ամեն բանէ առաջ Մարբուա զօրավարը, քու նախկին հրամանատարդ, իմ քա՛ջ Անկլատս։

Նախկին յիսնապետը բոլոր մարմնով կը դողդղար, ուրախութենէն կը հեւար, բայց կ'երկարէր իր լայն ձեռքը՝ մարքիզին բռնելու համար։

Պ. տը Մարբուա ամենեւին չզգաց այդ ձեռքին, որ ժամանակաւ այնքան լաւ բռնած էր հրացանը. գուշակած էր ծեր զինուորին միտքէն անցածը, որ այնքան մեծ էր իր պարզութեանը մէջ։

Գրկեց զայն և համբուրեց գոչելով.

—Ա՛հ, իմ ծերունի Ժէրօմս, բարեկամս, բարեկամս։

Զեղման վայրկեանէ մը ետք.

—Տեսնենք, ծերունի Ժէրօմս, ըսաւ մարքիզը, ժամ մը պիտի կրնանք խօսակցիլ. կ'ուզե՞ս, այնպէս չէ՞. նստինք ուրեմն։

Նստեցան և զօրավարը բռնեց նախկին յիսնապետին մէկ ձեռքը, զոր սա փորձեց ետ քաշել, իր երկրագործի կոշկռոտ ձեռքը բաղդատելով մարքիզին սպիտակ և խնամեալ ձեռքին հետ։

Պ. տը Մարբուա հասկցաւ և ըսաւ աշխուժիւ.

—Զգէ որ ձեռքդ բռնեմ, ընկեր. մի թէ չա՞տ կարծր կը գտնես զայն Մարբուա Մարքիզին ձեռքին դպչելու համար՝ անոր կեանքն ազատելէ ետք։ Դուն չէ՞ս յիշեր թէ այս խոշոր բարի ձեռներն են որ կեանքս փրկեցին Ժիլլի, թէ ասոնք են որ օգնեցին ինձ շարժուն անկելանոցը փոխադրելու։ Ա՛հ, այն օրը, իմ ծերունի Ժէրօմս, չէիր վարաներ ձեռքդ գործածելու։

«Լաւ ուրեմն, այսօր, հաճոյքով կը սեղմեմ քու քաջ ձեռքդ, ես ինքզինքս երջանիկ ու հպարտ կը զգամ իմ ձեռքիս մէջ բռնելով քու ձեռքդ։

—Ա՛հ, գնդա... զօրավարս։

—Միթէ դու մոռցա՞ծ էիր զիս։

—Ոչ, ո՛չ, ո՛չ, ինձ համար մխիթարութիւն մըն է մտածել այն գեղեցիկ անցելոյն վրայ, յիշել 8րդ գունդին ընկերները. չէի մոռնար զձեզ և ասոր ապացոյցն է այն գոհունակութիւնը զոր զգացի իմանալով որ գնդապետ և ապա զօրավար եղած էք։

—Շատ աղէ՛կ։ Բայց ինչ որ անշուշտ չէք իմացած, իմ ամուսնութիւնս և աղջիկ մը ունենալս է, որ ինը տարիէ ի վեր ամուսնացած է եւ երկու պզտիկ աղջիկներ ունեցած։

«Կինս կորսնցնելու դժբախտութիւնն ունեցայ քեզ նման, իմ ծերունի Ժէրօմս, որ կորսնցուցած ես կինդ, ինչպէս նաեւ աղջիկդ. գիտեմ։

Տխրութեան ամպ մը ծաւալեցաւ նախկին անտառապահին դէմքին վրայ։

—Ալ մեր վիշտերուն վրայ չխօսինք, յարեց մարքիզն աշխուժիւ, այլ զուարթացուցիչ բաներու վրայ։ Կատարելապէս առողջ կը գտնեմ զքեզ։ Ինձ ըսուածին նայելով՝ ապրուստի մասին ապահովեալ ես. այդչափը կը բաւէ, վասն զի, զինուորի և անտառապահի արհեստին մէջ անկարելի է հարստութիւն յուսալ։ Արդէն ես իսկ, մարքիզ ըլլալով հանդերձ, իմ ասպարէզս սկսայ յԱլժէրի իբր պարզ սպայ մը։

—8րդ գունդին մէջ գիտէին զայդ, զօրավարս, և Մարբուա հրամանատարին վրայ խօսելով՝ կ'ըսէին.

—Տեսնե՛նք, տեսնենք, ի՞նչ կ'ըսէին։ Տարօրինակ կուգայ ինձ լսել ինչ որ կ'ըսէին իմ վրաս երեսուն տարի առաջ։

—Կ'ըսէին. «Մարբուա հրամանատա՞րը։ Ազնիւ սիրտ, բարի հոգի, որ ինչ որ ունենայ ուրիշներուն կուտայ։»

Մարքիզն սկսաւ խնդալ։

—Սիրելի Ժէրօմս, յարեց, ճշդիւ այդպէս չէին խօսեր իմ վրաս։

—Բայց . . .

—Քաղաքավարելու կուզես, 8րդ գունդին մէջ, առանց չարամտութեան, «ձեռքը ծակ» մարքիզը կ'անուանէին զիս։ Անանկ չէ՞։

Անկլատ, իր կարգին, սկսաւ խնդալ։

—Ուրեմն, գնդա . . . զօրավարս, ըսաւ, գիտէիք . . .

—Միթէ չէ՞ի գիտեր գունդին մէջ անցած դարձածը։ Ալ կը բաւէ, Ժէրօմ, իմ վրաս չխօսինք։ Եթէ կեանքիդ մէջ վիշտեր ունեցեր ես, բաներ ալ կան որ գոհունակութիւն տուած են քեզ, որք ուրախութեամբ բաբախած են քու հայրական ու զինուորի սիրտդ։ Բիէռը տեսայ . . .

—Զաւա՞կս։

—Այո, հրամանատար Բիէռ Անկլատն ի Մարբուա ընդունելու հաճոյքն ունեցայ։

—Ա՛հ, զօրավարս, գոչեց սաստիկ յուզուած։

Հազիւ կը զսպէր արցունքները։

Մարքիզն յարեց.

—Ժէրօմ, իրաւունք ունիս հպարտանալու զաւկիդ վրայ. այն զինուորներէն է որք պատիւ կը բերեն բանակին, Ֆրանսային։ Չես կրնար երեւակայել թէ ինչ ուրախութեամբ համբուրեցի զայն։

—Զաւակս համբուրեցի՞ք, բացագանչեց նախկին անտառապահը։

—Այո, Ժէրօմ, այո, գնդապետին եւ հրամանատարներուն առջեւ, որք իր ընկերներն են։

(Շարունակելի)

ԲԱՑՈՒՄՆ

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅՆ

ՊՐՈՒՍԱ, 6 յունիս
Շաբաթ առաւօտ

Պրուսա-Մուտանիայի երկաթուղին այս օրէ սկսեալ կը բանի հասարակութեան համար։ Երէկ հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ բացման արարողութիւնը։ Կայսերական հրամանաւ, այդ հանդիսին ներկայ գտնուեցան Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թէվֆիգ փաշա և Վեհ. Սուլթանի անձնական սպայակոյտին պետ Շաքիր փաշա։ Նոյն Վսեմութենէն զատ, Պէնտիքէ շոգենաւուն մէջ կը գտնուէին նաև սերպիական դեսպան զօրավար Սավա Կրուիչ, Օսմ. Պանքայի Փարիզի վարչութեան անդամ Պ. Նավիլլ ու Կ. Պոլսոյ տնօրէն Պ. Լա Ֆիւանդէ, Րումէլիի երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Կրօսքօյֆ, Անատօլուի երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Քէբ, առևտրական և սեղանաւորական տանց պետեր, Հանրօգուտ շինութեանց ձեռնարկուք ոմանք և այլ եւրոպացիք, շատեր ընտանեօք։ Կային նաև տեղական և օտար մամլոյ ներկայացուցիչք։ Պէնտիքէն ճիշդ միջօրէին մեկնելով Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն, 4 ժամէն հասաւ ի Մուտանիա։ Այս կարճ ուղևորութիւն կատարուեցաւ հաճոյալի պայմանաց մէջ։ Օդը գեղեցիկ էր և ծովը հանդարտ։ Թէյի և նախաճաշի մը համար շքասեղան պատրաստուած էր նաւուն մեծ սրահին մէջ։ Ժամ 8ին Մուտանիոյ ծովախորշն՝ իր միօրինակութեան հետ բաղդատմամբ, ողևորեալ տեսարան մը կը ներկայացունէր։ Պէնտիքէէն առաջ հոն հասած էր արդէն ֆրանսական դեսպանատան պահակ Բէտտէլ շոգենաւն ուր կը գտնուէին ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօն, պելճիական դեսպան Պ. Պօրխկրավ, և այլ հրաւիրեալք՝ դեսպանական և հիւպատոսական պաշտօնէութենէն։ Միևնոյն ժամանակ, հին նաւամատոյցին առջև կը կենար Մախսուսէի Լութֆիյէ շոգենաւը, որ իր սովորական ուղևորութիւնը կատարած էր։ Իսկ Պ. Պ. Վինդէրն Բայլարտ, Պ. Օպարէ և այլք եկած էին Հանրային Պարտուց վարչութեան յատուկ շոգենաւով որ խարսխած էր նոր նաւամատոյցին մօտ, որուն միւս կողմը կեցաւ Պէնտիքէն։ Բէտտէլը դրօշակաւ եւ բերելով ողջունեց Պէնտիքէն որ փոխադարձ ողջոյն տուաւ։ Նոյն ողջոյնը փոխանակեցին նաև միւս շոգենաւք և առագաստանաւք։ Ապա ցամաք ելան հրաւիրեալք։ Նաւամատոյցին վրայ կ'սպասէին՝ Նաֆիյէի կողմէ ղրկուած յանձնաժողովոյ անդամք, ի գլուխ ու[illegible] Մուտանիայի փոխ-կառավարիչ Հասան Ֆէհմի էֆէնտի և տեղւոյն կառավարական միւս պաշտօնեայք։ Նաւամատոյցէն դէպ ի քարափ տանող դուռը զարդարուած էր օսմ. դրօշակներով ու դափնիներով։ Այդ դրան առջև զինուորական պատիւներ ընծայուեցան պաշտօնական անձանց։ Ապա, հրաւիրեալք խմբովին առաջնորդուեցան դէպ ի կայարան, որ ծովեզրին մօտ կառուցուած է, և բաժնեցան հինգ վակոններու մէջ։ Տեղացի ժողովուրդը շրջապատած էր կայարանն, իրեն համար եղական եղող այս գնացքը դիտելու։ Շատեր ալ նաւակներով ծովուն վրայէ կը դիտէին։ Ժամ 9ին ճամբայ ելաւ կառախումբը, զոր կը քաշէին երկու վայրաշարժք։

Մուտանիայէն ի Պրուսա ուղևորութիւնը տևեց երկու ժամ, դադարներն ալ հաշուելով։ Գծին ամբողջ երկարութիւնն է 42 քիլօմէդր։ Կայարաններն են, բաց ի Մուտանիայի և Պրուսայի կեդրոնական կայարաններէ, Եօրկոլի, 11 րդ քիլօմէդրին վրայ, Քօռու (23), Աճէմլէր (37), Նախակայարան Պրուսայի (39)։ Ժամ 11ին կառախումբն հասաւ քաղաքին կայարանը։ Հազարաւոր ժողովուրդ խռնուած էր գծին երկու կողմն ու կայարանին շրջակայքը և անձկութեամբ կը դիտէր անդրանիկ կառախումբին ժամանումն ի Պրուսա։ Նահանգին կուսակալ Վսեմ. Մինիր փաշա քաղաքային ու զինուորական գլխաւոր պաշտօնէից հետ կը գտնուէր կայարանին դրան առջև ուսկից դիմաւորեց Վսեմ. Շաքիր և Թէվֆիգ փաշաներն ու այլ պաշտօնական անձերը։ Զինուորական նուագածուք կայսերական Համիտիյէ քայլերգն հնչեցուցին որ որոտագին ծափահարութեամբք ողջունուեցաւ։ Ապա, կիսաբոլորակ շրջանակ մը կազմուեցաւ գծին վրայ, և երկու լուսանկարիչք խումբին պատկերն հանեցին, յետոյ քաղաքին մեծ իմամն աղօթքներ արտասանեց Օգոստափառ Սուլթանին արեւշատութեան համար, և համայն ներկայք երիցս «Փատիշահըմ չօք եաշա» աղաղակներով ու ծափահարութեամբք օդը թնդացուցին։ Գծին վրայ ոչխարներ զենուեցան, յետոյ, կուսակալ փաշան կառավարական պաշտօնատունն հրաւիրեց Շաքիր ու Թէվֆիգ փաշաներն և այլ բարձրաստիճան անձեր։ Իսկ մնացեալ հիւրերն՝ ընկերութեան կողմէ իրենց տրամադրութեան ներքև դրուած կառքերով ցրուեցան քաղաքին պանդոկները սակաւ ինչ հանգստանալու համար։

Գիշերուան ժամ 2ին ամենքը վերադարձան կայարանի մեծ սրահն ուր շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ հարիւր յիսուն հրաւիրելոց։ Երեք երկար սեղաններ պատրաստուած էին, որոց ճակատն, ուրիշ սեղանի մը վրայ բազմեցան կուսակալ Մինիր փաշան, Թէվֆիգ փաշա, Շաքիր փաշա, և այլ երևելիք։ Ճաշասրահը ճոխապէս զարդարուած էր ներքուստ և արտաքուստ։ Հացկերոյթը բոլորովին պաշտօնական հանգամանք մը կը կրէր։ Կանայք ճոխ արդուզարդեր բրած էին և արք սևեր հագած։ Սեղանը պատրաստուած էր Լըբօն և Պուաթօ տան կողմէ։

Ահաւասիկ ճաշացուցակը․

Ապուրժաբերք
Ռաշէլեան արգանակ
Ողիմպեան իշխանաձուկ
Արեւելեան բիլաւ հաւախառն
Եզան խորոված կողիկ
Ողիմպեան օշարակ սառուցեալ
Հնդկահաւ
Տապկած լորամարգի
Ծնեբեկ
Խմորեղէնք
Պաղպաղակ
Մրգեղէնք

Զինուորական նուագածուաց խումբ մը կայարանի պարտէզին մէջ կը նուագէր անընդհատ։

Սեղանի սկիզբը, երկաթուղւոյ արտօնատեր Պ. Նակէլմաքէրսի ներկայացուցիչ Պ. Թուքաս ոտքի ելլելով, կարդաց հետևեալ հեռագիրը զոր Պ. Նակէլմաքէրս ուղղած էր նմա Եւրոպայէն։

Իմ յարգական շնորհաւորութիւններս մատուցէք այն բարձրաստիճան անձին, որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ղրկուած է ի պաշտօնէ։ Գոհունակութիւն կը յայտնեմ՝ կառավարական պաշտօնատանց և բոլոր պաշտօնէից կողմէ եղած աջակցութեանց համար։ Ապահովցուցէք կայս. կառավարութիւնը՝ թէ երկրին հարստութեան ու յառաջդիմութեանը համար ջանք չպիտի խնայեմ։ Իմ կողմէս ցաւ յայտնեցէք հրաւիրելոց՝ իրենց հետ չկարենալ գտնուելուս համար։
ՆԱԿԷԼՄԱՔԷՐՍ

Աղանդերին, Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Թէվֆիգ փաշա գրաւոր բանախօսութիւն մը արտասանելով թուեց այն բազմաթիւ օգտաշատ յառաջդիմութիւններն որք եղան Վեհ. Սուլթանի կայսրութեան օրով եւ ի միջի այլոց հարստութեան և բարգաւաճման միակ միջոցն եղող երկաթուղիներն, որք, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Թուրքիոյ ամէն կողմը շինուելու վրայ են։ Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղին, յարեց նախարարը, շինուած և շահագործուելու յարմար վիճակի մը վերածուած ըլլալով, ինք՝ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ ներկայ կը գտնուէր բացման հանդիսին։ Այս երկաթուղին, որ Պրուսայի քաղաքին համար նորանոր դիւրութիւններ կ'ընծայէ, օգտաշատ արդիւնք է Վեհ. Սուլթանի երկրաշէն յաջողութեանց։ Թէվֆիգ փաշա գնահատման արժանի դատեց այն ջանքեր զորս ընկերութիւնն բրած էր գծին շինութեան համար։ Ն. Վսեմութիւն խօսքն աւարտեց ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

Բոլոր ներկայք յոտնկայս ծափահարեցին «կեցցէ Վեհ. Սուլթան» գոչելով։

Վսեմ. Թէվֆիգ փաշայէ ետք, խօսք առաւ Պ. Նավիլլ, որ անդամակից է Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղւոյ վարչութեան ի Բարիզ, և հետևեալ իմաստով ֆրանսերէն բանախօսութիւն մը արտասանեց յանուն ընկերութեան․

Մեր ընկերութիւնը փոքր է և գծերնիս խնայողական կերպով շինուած։ Մուտանիոյ և Պրուսայի միջև երկաթուղւոյ կառախումբերու առօրեայ երթևեկութեամբ հազարաւոր ուղևորներ պիտի փոխադրուին ատ․ այս սպրագան տեսնելով, և մօտաւոր անցելոյն վրայ ակնարկ մը նետելով, չեմ կրնար ինքզինքս զսպել սքանչացումս յայտնելու և գովեստիք խօսելու այն յառաջդիմութեանց վրայ զորս Թուրքիա բրած է վերջին քանի տարիներու մէջ։ Թուրքիոյ հողին արգաւանդութիւնն և հարստութեան բազմաթիւ աղբիւրները ծանօթ են․ ասոնցմէ եթէ ժամանակ մը օգուտ ալ քաղուած չըլլայ, սա ճշմարիտ է սակայն թէ շնորհիւ Վեհ. Ապտ-իւլ-Համիտ կայսեր՝ Թուրքիա այսօր մեծաքայլ կ'ընթանայ յառաջդիմութեան շաւիղին մէջ։

Իմ այս խօսքեր թէև պիտի արտասանէր Պ. Նակէլմաքէրս որ երկաթուղւոյ վերաբերեալ գործոց կատարեալ հմտութիւն ունի, սակայն հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ է․ ուստի ձեր ներողամտութիւնը կը խնդրեմ քանի մը խօսք ըսելու, թէև անոր չափ կարողութիւն չունիմ։ Ինձ համար ցաւալի է որ ընկերութեան վարչական ժողովոյ անդամներէն՝ ինձմէ աւելի տեղեակ եղող մը ներկայ չի գտնուիր տեղեկութիւն տալու շինութեանց արհեստական մասին և ապագային վերաբերեալ ծրագրոյ վրայ։ Իմ բռնելիքներս արտայայտութիւնն են այն զգացմանց որք յառաջ եկած են բացման հանդէսին ներկայ գտնուող բոլոր ներկայից սրտերն մէջ, և այս այն շնորհակալութիւնն է զոր պարտինք տալ այս պահուս հոս ներկայ չգտնուող վարչական խորհրդոյ անդամաց ինչպէս նաեւ առ Պ. Կոստէն և առ Պ. Թուքաս, որոց մեծամեծ ջանքեր օգտակար եղած են։

Խօսքս աւարտելու պահուս, շնորհակալութիւն և գոհունակութիւն կը յայտնեմ նախարարաց, որք միշտ Վեհ. Սուլթանի երկրաշէն բաղձանաց համաձայն կը գործեն։ Ինձ քաղցր պարտք կը համարիմ բաժակ առաջարկել վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին, որ ամեն շնորհք կընէ այս երկրին ու կառավարութեան յառաջդիմութեանն ու զարգացմանը համար։ Կեցցէ Վեհ. Սուլթան։

Այս բանախօսութիւնն ևս ընդունուեցաւ ծափահարութեամբ և «կեցցէ Վեհ. Սուլթան» աղաղակներով։

Ապա, ոտքի ելլելով ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօն, շնորհակալութիւն յայտնելէ յետոյ Պրուսայի կուսակալ Վսեմ. Մինիր փաշային՝ իր հիւրընկալութեանն համար, խնդակցութիւն յայտնեց երկաթուղւոյն բացման առթիւ և Վեհ. Սուլթանի երկրաշէն խորհրդոց և իմաստութեան արդար գովասանքն ընելով, իբր երեցագոյնն դեսպանական մարմնոյն՝ բաժակ առաջարկեց Ն. Կ. Վեհափառութեան կենաց համար։

Այս բաժակ ևս պարպուեցաւ յոտնկայս, ծափահարութեամբք ու կեցցէներով։

Սեղանն աւարտեցաւ ժամ 3½ին մօտ։

Պրուսայի կուսակալութեան կողմէ ուղերձ մը պատրաստուելով, Վսեմ. Շաքիր փաշային յանձնուած է՝ Վեհ. Սուլթանին մատուցելու խնդրանօք։ Այս ուղերձով շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն կը յայտնուի Ն. Կ. Վեհափառութեան շնորհիւ Թուրքիոյ այլ և այլ կողմերը կատարուած հանրօգուտ շինութեանց և ի մասնաւորի Պրուսայի երկաթուղւոյն համար որ տեղւոյն արհեստից և վաճառականութեան յառաջդիմութեան մեծապէս պիտի նպաստէ։

Վսեմ. Թէվֆիգ ու Շաքիր փաշաներն, ընկերակցութեամբ Նաֆիյէի յանձնաժողովոյ անդամոց, գիշերայն յատուկ կառախումբով Մուտանիա ուղևորեցան և անտի Պէնտիքէ շոգենաւով դարձան ի Կ. Պոլիս։

Իսկ միւս հրաւիրեալք՝ իրենց յատկացեալ օթէլները գնացին, գիշերն անցընելու։ Այս առաւօտ, Պոլսեցի հիւրերը կառքով պտոյտներ կատարեցին Պրուսայի զանազան կողմերն և ժամ 3ին կայարան հաւաքուելով, յատուկ կառախումբով Մուտանիա ուղևորեցան, ուսկից Մախսուսէի Լութֆիյէ շոգենաւով դարձան ի Կ. Պոլիս։

* * *

Պրուսայի մէջ մեր կատարած պտոյտներու մանրամասնութիւնն և զանազան վայրաց նկարագրութիւնն յաջորդ յօդուածներով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Արդընիի մերձակայ Ս. Յովհաննէս եկեղեցին քայքայեալ վիճակի մէջ գտնուելով և ժողովուրդը հոգևոր մխիթարութենէ զուրկ մնացած ըլլալով, խնդիր մատուցուած էր Պատրիարքարանին, որպէսզի հոն փոքրիկ մատուռ մը կառուցուելու համար պէտք եղածն ի գործ դրուի։ Պատրիարքարանը նկատողութեան առնլով խնդիրը, հարկ եղած տնօրէնութիւններն բրած է նախապատրաստական գործողութեանց համար։

Երէկ Գուզկունճուգի եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնն ըլլալով, Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բարթուղիմէոս Արքեպիսկոպոս պատարագ մատոյց ի ներկայութեան երկսեռ հոծ բազմութեան։

Այս առթիւ Ն. Գերապատուութիւն քարոզ խօսեցաւ Եկեղեցւոյ օրուան տօնին վրայ։ Բարթուղիմէոս Սրբազան քարոզն աւարտեց բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Ժողովուրդն «ամէն»ներով ձայնակցեցաւ։

Նորին Գերապատուութիւն շաբաթ երեկոյին հիւրընկալուեցաւ թաղին երևելիներէն Մեծ. Տիլիթեան Յակոբ էֆէնտիի տունն, ուր յատուկ սեղան տրուեցաւ ի պատիւ Պրուսայի Գեր. Առաջնորդին։

Իսկ երէկ առաւօտ՝ յետ Ս. Պատարագին, հիւրընկալուեցաւ Թաղական Խորհրդոյ ատենապետ՝ Մեծ. Մինասեան Համբարձում էֆէնտիի կողմանէ, որ այս առթիւ սեղանի հրաւիրած էր նաև բազմաթիւ եկեղեցականներ ու աշխարհականներ։

Թիֆլիզի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Վրաստանի և Իմէրէթի վիճակին առաջնորդ Գեր. Մամբրէ Եպիսկոպոս Սանասարեան որ այժմ հիւանդ պառկած է յԷջմիածին, այս ամսու բժշկաց խորհրդով պիտի բնակի ի Բորժոմ, իւր տկարութիւնը դարմանելու համար։

ԱԶԴ. — Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի սեպհականութիւնն եղած յառաջիկայ 1893 տարւոյ Օրացուցի տպագրութիւնը նուազուրդի դրուած ըլլալով, կը հրաւիրուին ազգային Մեծ. տպարանապետք յառաջիկայ ուրբաթ օր, յունիս 12, ի ժամ 9, ներկայ գտնուիլ Հոգաբարձութեանս գրասենեակն ի Մեծ-Նոր-Խան թիւ 49։
Թիւ 50 1—1

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ ֆրանսացի Մօնիյէ զօրավարին։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ամերիկեան դեսպանատան բժիշկ Տօքթ. Ջավիչիանօի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ իտալական հիւպատոսին կնոջ և Տիկին Իզաք Ֆէրնանտէզի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ճարօնացի վաճառական Բամատաֆօրաչյօ էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ. — Կայս. Թիկնապահ Ֆէրիգ Ահմէտ Ռաթիպ փաշա յունիս 6 թուականաւ հեռագիր մը ուղղելով ծանուցած է թէ Ուրպանի ապստամբք վերջերս բոլորովին հնազանդութիւն յայտնած են։ Ի ներկայութեան Մէքքէի էմիրին, Հիճազի նախորդ կուսակալին, զինուորական հրամանատարին ու Ահմէտ Ռաթիպ փաշայի, Ուրպանի գլխաւոր ցեղապետներն կառավարական պաշտօնատունն երթալով հնազանդութիւն յայտնած եւ ապահովցուցած են թէ յետայսորիկ աւազակութիւն չպիտի ընեն և յարած են թէ իրենց յայտնած հնազանդութեան ընդունելի ըլլալը կամ չըլլալը ամեն պարագայի մէջ Վեհ. Սուլթանի կայսերական Իրատէէն կախում ունի։

* * *

Երէկ գիշեր կայս. պալատան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ անգլիական դեսպանին և անգլիացի ծովակալ Սըր Ճօրճ Թրայընի։ Ներկայ էին նաև Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետը, Դատական, Ծովային, Արտաքին ու Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարք, Թնդանօթարանի Վսեմ. Վերատեսուչը, պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարք, ծովակալին հետևորդներէն վեց սպայք, դեսպանատան պաշտօնեայք ոմանք եւ դեսպանատան պահակ շոգենաւին հրամանատարը։

ՍԸՐ ՃՕՐՃ ԹՐԱՅԸՆ, ծովակալ անգլիական նաւատորմին Միջերկրականի, ուրբաթ իրիկուն ներկայ գտնուեցաւ անգլիական դեսպանատան մէջ ի պատիւ իրեն տրուած հացկերոյթի մը։ Ներկայ էին նաեւ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, Վուտս փաշա, Պլունթ փաշա և ծովակալին հետևորդք։

Ծովակալն՝ ընկերակցութեամբ Ահմէտ Ալի փաշայի՝ շաբաթ օրը Ծովային Նախարարութեան պաշտօնատունը գնաց և այցելութիւն տուաւ Նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի։ Ծովակալն ընդունուեցաւ արժանավայել պատիւներով և կէս ժամու չափ տեսակցեցաւ։

Սըր Ճօրճ Թրայըն նոյն օրն այցելութիւն տուաւ նաև Սպարապետ Բարձր. Րիզա փաշայի և արժանավայել պատիւներով ընդունուեցաւ։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ տեսչութեան կողմէ հաղորդուած պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Ներքին գործոց Նախարարութիւնն հրահանգ ուղղելով բոլոր նահանգաց՝ ծանուցած է ամեն շաբթու տեղեկագրել առողջապահական վարչութեան թէ անասնոց հիւանդութիւնք կա՞ն թէ ոչ, և եթէ կան, հիւանդութեան տեսակն ու աստիճանն և ծագման ու ճարակման պատճառները։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց ընկերութեան այն ծրագիրն, որով առաջարկուած էր Հայտար փաշայէն մինչև Սկիւտար ծովու ճամբով երկաթուղւոյ ճիւղ մը շինել, կը քննուի Առևտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ։ Այդ գիծ երեք ու կէս քիլօմէդր է և շինութեան համար 250,000 ոսկի ծախք հաշուած է։

ՅՈՒՆԱՑ Ամեն. Պատրիարքը, խառն ժողովոյ անդամ Եօրկիատէս էֆէնտիի հետ, հինգշաբթի օրն յաջորդաբար տեսակցեցաւ Դատական և Կրթական Վսեմ. Նախարարներուն հետ ի մասին Հալքիի առևտրական վարժարանին։ Ուրբաթ օր, Ն. Սրբազնութիւն ի նիստ գումարեց Սինոդը եւ խառն ժողովը՝ նոյն խնդրոյն վրայ խորհրդակցելու համար։

ՔԱՐԲԵՐԴԻ նահանգին կեդրոնին մէջ կազմեալ վերաքննիչ ատենի անդամոց ընտրութիւն կատարուելով, մեծամասնութեամբ անդամ ընտրուած են Հաճի Մահմուտ էֆէնտի՝ թօշակաւոր, Իսհաք պէյ՝ պատուակալ, Միսաքեան Պօղոս էֆէնտի՝ թօշակաւոր և Ցավուշեան Իլիա էֆէնտի՝ պատուակալ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան անցեալ 1307 տարւոյ հասոյթն 140,456 ոսկւոյ աւելութիւն մը ունեցած է։ Այս գումար աւելցնելով 1306 տարւոյ 110,159 ոսկւոյ յաւելեալ գումարին վրայ, մաքսային հասոյթք երկու տարուան մէջ 250,615 ոսկւոյ աւելութիւն մը ունեցած են։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կայս. պալատան պաշտօնեայներէ մին նախընթաց օր Մէվլախանէի և Թօփգաբուի մէկ քանի թաղերու աղքատաց բաշխեց քանի մէկ ոչխար և 411 օխա հաց։ Աղքատք այդ պարգևներն ստանալով բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ԱՆՑԱԳԻՐ ստանալու համար ցոյց տրուած դիւրութիւններու մէջ յետ այսորիկ պէտք է նշանակուին դուրս երթալու համար անցագիր խնդրող արհեստաւորաց բնակավայրն, արհեստն ի գործ դրած տեղն ու խանութին թիւը։ Ձեռնհաս իշխանութիւնն առ այդ հարկ եղած զեկոյցն բրած է որոց որ անկ է։

ՏՕՔԹ. ՎՈՒԼՔՈՎԻՉԻ սպանման գործին համար մահուան դատապարտեալ Մէրճանի ու Խրիստօի և տասնեւհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեալ Նաումին ու Նիքօլիի նկատմամբ տրուած վճիռը վաւերացած է Վճռաբեկ ատենի պատժական ճիւղին կողմէ։

ԻՊՐԱՀԻՄ ՊԷՅ, անդամ Վճռաբեկ ատենին, երէկ Քասթամունի ուղևորեցաւ քննելու համար նահանգին դատական գործերը։

ՔԱՐԲԵՐԴԻ մէջ, կ'ըսէ «Հագիգաթ», բողոքական Պատուելի Կիրակոս անուն մարդ մը, որ մտային խանգարման ենթարկուած էր, մկրատով իւր ամորձիքները կտրելով անձնասպանութեան փորձեր է և այժմ բժշկաց կողմէ կը դարմանուի։

Այս անձնասպանութեան փորձին նկատմամբ մանրամասնութիւններ պարունակող նամակ մը ստացած ենք, զոր պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

ՁԵՌՆՀԱՍ իշխանութիւնն իմանալով որ Գարթալի, Կէյպզէի, Շիլէի և Քիւչիւք-Չէքմէճէի գայմագամք առանց արտօնութեան մայրաքաղաքս կուգան, ծանուցած է այդ գայմագամներուն որ յետ այսորիկ տրուած հրամաններու համաձայն գործեն և իրենց պաշտօնը բարւոք կերպիւ ի գործ դնեն։

Պ. ՄԱԹԻԷՕ, ֆրանսացի ճարտարագէտն, որ կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար Վսեմ. Րէուֆ փաշայի համար արհեստական ոտք մը պիտի շինէ, շաբաթ օրը Փարիզէն մայրաքաղաքս ժամանեց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը շրջուն պաշտօնեայներ պիտի կարգէ Մուտանիա-Պրուսա գծին թղթատարական պայուսակաց փոխադրութեանը համար։

ՆԷՆԻՏԻՒՆՆԷԱ Տիմիթրաքի էֆէնտի, որ Կիրասոն գնացած էր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՌՕՏՕՍԹՕՅԻ առևտրական դատարանը վերակազմուած և նախագահ անուանուած է մայրաքաղաքիս առևտրական դատարանի քարտուղարներէն Հասան Պէքիր էֆէնտի։

ԵՂԵՐՆԱԴԱՏ ատեանը շաբաթ օրը դատեց Հաճի Ալի էֆէնտի անուն մարդ մը, որ Պոլսոյ Էսկի Ալի Փաշա թաղին մէջ Հաֆըզ Ալի էֆէնտի անուն մարդ մը սպաննած ըլլալուն համար ամբաստանուած էր։ Ամբաստանեալը դատապարտուեցաւ տասնեւհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին ընդհանուր քննութիւնք պիտի սկսին յունիս 15ին։

ՈՃԻՐՔ, ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ԱՅԼՆ. — «Հագիգաթ» կը պատմէ թէ յԻզմիրէն վաճառական Վարդան էֆէնտիի աները՝ Տօքթ. Առաքել էֆ. ածելիով մը ինքզինքը վիրաւորած ըլլալով, այժմ կը դարմանուի։

—Ի Բերա Փափազ Քէօբրիւ՝ Եանի անուն կօշկակար մը անցեալ գիշեր իւր խանութին մէջ աշխատած պահուն յանկարծամահ եղաւ։

—Բերայի հեռագրատան պաշտօնեայներէն Հիւսնի էֆէնտի անցեալ ուրբաթ օր Պոլսոյ Ֆէթհիյէ մզկիթին կից գտնուած պատի մը տակ նստած պահուն, գործաւոր մը, որ նոյն մզկիթին կապարները նորոգելու կզբաղէր, յանկարծ մզկիթին վրայէն Հիւսնի էֆէնտիի վրայ ինկաւ։ Այս վերջնոյն աջ թեւը կոտրելով, չորս կողմէն օգնութեան փութացին եւ հարկ եղած նախնական դարմանք տրուեցան։ Վար ինկող գործաւորին մէկ սրունքը թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։

—Նախընթաց իրիկուն ի Եէնի քէօյ կռիւ մը ծագեցաւ Թօտօրի անուն Խրուաթի մը ու Նիքօլի անուն յոյնի մը միջեւ։ Կռւոյ շարժառիթն էր գեղանի սպասուհի մը։ Կռուի պահուն Թօտօրի հրացանն պարպելով Նիքօլի աջ թեւէն վիրաւորուեցաւ և Սօթիրի անուն ձկնորս մը՝ կուրծքէն։ Ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով կռուարարներէ մին ձերբակալեց, իսկ միւսները թէեւ փախան, սակայն ամեն կողմ կը փնտռուին։ Վիրաւորելոց հարկ եղած նախնական դարմանք տրուեցան։

—Պոլսոյ Պայազիտ թաղը գտնուած Սարըճըլը խանի բեռնակիրներէն մին՝ Յակոբ՝ երէկ նոյն խանի վերի յարկը ալած պահուն, հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով վեց կանգուն բարձրութենէ վար ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Թէեւ Սպարապետ Դուռնէն զինուորական բժիշկներ հասնելով դարմանելու ձեռնարկեցին, սակայն օգուտ չըլլալով քիչ յետոյ մեռաւ։ Յակոբ գլխիվար ինկած ըլլալով գանկը ջախջախուած էր։

—Նախընթաց օր Յակոբ անուն տասներկու տարեկան տղայ մը Գատըգիւղի ծովեզերաց վրայ խաղացած պահուն ծովն ինկաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

—Ուրբաթ իրիկուն ժամ 8 ին Շիրքէթի 6 թիւ շոգենաւը Պէշիկթաշէն Սկիւտար երթալու պահուն ուղևորներէ մին ծովն ինկաւ, սակայն նաւաստիք օգնութեան փութալով ազատեցին զնա։

—Զմիւռնիոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Գաբա անուն գեղանի աղջիկ մը անձնասպան եղած է հետեւեալ պարագայից մէջ․

Հէլլենական կղզեաց մէկ գիւղին մէջ բնակող բժիշկ մը Գաբաի ձեռքն ուզեր է, և աղջիկը վերջնական խօսք մը տալէ առաջ փափաքեր է տեսնել բժիշկին բնակած գիւղը։ Ծնողքն համակերպելով իւր այդ փափաքը կատարուեր է։ Գաբա՝ վարժուած Զմիւռնիոյ Գօրտոնի զբօսավայրին ինչպէս նաեւ պարահանդէսներու զբօսալի կենցաղին, խիստ միօրինակ կը գտնէ այդ գիւղի կեանքն և չուզեր ամուսնանալ այդ բժիշկին հետ։ Ծնողքը կը պնդեն, աղջիկը կ'աղաչէ և վերջապէս յուսահատելով թոյն կ'առնու և քիչ յետոյ կը մեռնի։ Թոյնը խմելէն յետոյ զգացած սաստիկ ցաւերէն թէեւ օգնութիւն կը հայցէ, սակայն երբ ծնողքը քով կ'երթան խիթ մը ունենալ կը կեղծէ, որպէսզի մի գուցէ զինքը դարմանեն։ Իւր վերջին կամքն յարգուելով յուղարկաւորութիւնը հանդէսով կը կատարուի։

ՄՈՆԹԷՆԷԿՐՕ զառագեղը այսօր Սկիւտարի կողմը կանցնի։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲՆ այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ԼԸ ՔԷՕՌ Է ԼԱ ՄԷՆ (Le cœur et la main) ի նպաստ Տիկին Թէոյի խումբին դերասաններէն Պ. Վաստիի։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ պիտի ներկայացունէ ՌԻԿՕԼԷԹՕ (Rigoletto)

Գ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Վկայեալք Կայս. Իրաւաբանական Համալսարանէ
Կ. Պոլիս, Ճէլալ-Պէյ խան, Նօ. 39

Կ'ըստանձնեն, Պատժական, Քաղաքային եւ Շէրիի եւ առեւտրական գործոց, գատառներէն եկած Վճռաբեկութեանց եւ Առեւտրական վերաքննութեանց, ինչպէս նաեւ օտարահպատակաց հետ եղած ու և է դատերու փաստաբանութիւնը։
Խմբագրութիւնք, Պաշտօնական լեզուէն ի փոխ նաեւ Ֆրանսերէն եւ Գաղղ. լեզուներով։
Խորհրդակցութիւնք գլխաւորապէս կէս օրէ առաջ։
Մատչելի խնամք եւ ուղղամտութիւն։
31 3—7

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 17 Յունիս. — Երկաթուղւոյ քննիչ Նէլսըն, որ Մոնթէ Քրիսթոյի երկաթուղւոյն շինութեան կը հսկէր, սպաննեցաւ չորս Իտալացիներու կողմէ, որք նոյն գործին կ'աշխատէին։ Յետոյ Պ. Նէլսընի բարեկամներէն վաթսուն անձինք Լինչի օրէնքով սպաննեցին այն չորս չարագործները։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 17. — Վենեզուէլայէ կը ծանուցուի թէ հակառակ կուսակցութեան զօրքերը նախագահական զօրքերուն յաղթեր են երկօրեայ կատաղի ճակատամարտէ ետք, և այժմ Պոլիվարի վրայ կը քալեն։

ՓԱՐԻԶ, 18. — Ֆրանսա Անգլիոյ, Գերմանիոյ և միւս Տէրութեանց ծանոյց թէ Տահոմէի ծովեզերքը պաշարուած է ֆրանսական նաւատորմին կողմէ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Էմին փաշա ողջամբ հասեր է Պուքօպա։

ԼՈՆՏՈՆ. — Պ. Պալֆուռ յայտարարեց Երեսփ. Ժողովոյն մէջ թէ Լորտերու Ժողովոյն օրակարգն սպառելէ հեռի լինելուն, Խորհրդարանի փակումն յունիս 16/28 կամ 17/29էն յառաջ չպատահիր։

ՊԵԼՖԱՍԹ. — Ուլսթէրի իռլանտական բողոքական գաւառին ժողովրդեան կողմէ ընտրեալ 11,400 պատգամաւորք ժողով գումարելով, Ապէրքօռնի դքսին նախագահութեամբ, ազդու բանաձեւ մը քուէարկեցին ընդդէմ Իռլանտայի ինքնօրէնութիւն տալու առաջարկին։

ՎԻԵՆՆԱ. — Պուքրէշի ռուս դեսպանը միւս դեսպաններուն հետ մէկտեղ խնդակցեր է Կարոլ Թագաւորին՝ գահաժառանգի նշանախօսութեան առթիւ։

ՊՐՈՒՍԷԼ. — Լէօբոլտ Թագաւոր անձամբ պիտի բանայ Սահմանադրական Օրէնսդիր Ժողովն որ ընտրեցաւ այս օրերս։

ՊԵԼԿՐԱՏ. — Հանգուցեալ Փրօթիչ զօրավարին տեղ նոր Խնամակալի մ'ընտրութիւնը պիտի կատարուի ի վերջ Նոյմ.։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՍՕՖԻԱ, 19. — Սօֆիայի հրամանատարին ստորագրութիւնը կրող հրամանագիր մը կը պատուիրէ որ Պ. Պէլչէվի սպանման գործին առթիւ զինուորական դատարանի առջեւ ի դատ կոչուին 18 անձինք, ընդ որս նախկին նախարարապետ և խնամակալ Պ. Քարավէլով և Տքթ. Մալով։ Ասոնք ամբաստանուած են իբրեւ խռովայոյզ մարդիկ, որք իրենց մտադրութիւնն ի գործ դնել սկսած էին Պ. Սթամպուլովի մասին իրենց ծանուցեալ ձեռնարկով և սպանմամբ Պ. Պէլչէվի։ Ամբաստանելոց մէջ են Միլարով, Հեղինակ, Բոբով, նախկին պաշտօնեայ, որ ի Պուրկազ Նապաքովի գործին մէջ մեղսակից էր արդէն, և Վասիլէվ, նախկին սպայ։ Ասոնք ամբաստանեալ են, 1. Արտաքին մեղսապարտ յարաբերութիւններ տածելնուն համար, և 2. Պ. Պէլչէվի սպանմամբ իրենց խորհուրդն ի գործ դնել ձեռնարկելնուն համար։

ՊՐՈՒՍԷԼ. — Կը ծանուցուի թէ երկու ճակատամարտներ տեղի ունեցեր են Քօնկոյի Պետութեան զօրաց և գերեաց վաճառականներու հրոսախմբոց միջեւ: Պելժիացի Բրուս իշխան և Միչօ տեղակալ, հարիւրի չափ մարդերով, զարկած են շատ մը հրոսակներ, և երեք հարիւր գերիներ ազատած են:

ՓԱՐԻԶ.—Նախագահական պալատան զինուորական հրամատար Պրիւժէռ զօրավար հրամատար կարգեցաւ ԺԲ. զօրաբաժնին որ ի Թէնս, և անոր յաջորդ նշանակեցաւ Բազմարուեստեան վարժարանին զինուորական տնօրէն Պուէն զօրավար:

ԱԹԷՆՔ.— Թագաւորն ու Թագուհին Դանիայէն դարձան Աթէնք:

ՉԻԹԻՆԷ.—Շգօտրայի կուսակալը բովանդակ Ալպանիոյ մէջ պտոյտ մ'ընելու համար ճամբայ ելաւ:

ՎԻԷՆՆԱ.—Պիզմարք իշխան իւր կնոջ հետ հոս եկաւ: Խուռն բազմութիւն մը կեցցէներով ողջունեց զինք:

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ելմտական նախարար Պ. Վիշնէկրատսքի, որոյ գլխու հիւանդութիւնը բարւոքած է, հոս դարձաւ քաղքէ:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 8 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ		109
3 » Բարիզի »		23 15

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Նորէն երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		22 21
Բորսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	22 22
Կէս օրին		22 22 ½
Թահվիլ-ի Օսմանիէ երեկ երեկոյ		83 17
» » ժամ 5ին		83 30

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	— —
»	B. »	— —
»	C. »	22 22

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 28
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Փօնս	» »	5
Սօս. Նանժ. է Վալէօր	» »	4 23
Ռէժի	» »	16 26
Թրամուէյ	» »	5 95
Բօսֆէլիր Երկաթուղի	Ֆր.	84 ½
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի Պ. Կ.		102

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղր.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 05
Անգլիական ոսկի	»	110 03
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմպէրիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 14
Ռուսլի թղթադրամ	»	8 94
Մէճ. արծաթ [առըր.]	»	108 02
Մանր արծաթ	»	101 30
Մէթալիք	»	97 20
Թաշֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Նաւարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 18 Յունիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 77 ½
» » 4 ½ %	106 02 ½
Օսմանեան Քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	20 75
Օսմ. Պանք. Բաժնեթուղթ	470
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	431 25
Օսմանեան Երկաթուղի	85 25
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	381 25
Պանք Օթօման	596 25
Կրէտի Լիոնէ	790
Իտալական Ռանթ 5 %	93 95
Եգիպտական Միացեալ	492 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 19
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Օսմանլի (Օսմանեան Քօնսօլիտէ)	386 87 ½

ՎԻԷՆՆԱ, 18

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	119 85
» Փարիզի »	47 42
Օսմանեան Ռէժիի Բաժնեթուղթ	179 25
» Երկաթուղի	43 80

ՊԵՐԼԻՆ 18

Օսմանեան Երկաթուղի	92
Օսմ. Քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	— —
Օսմ. Ռէժի	190
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20 320
» Փարիզի »	80 70
Ռուսլ. Թղթադրամ	— —

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՏՕՆ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ

Առաջին մեծ տօն, զոր Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ հաստատեց և որ երեկ մեծահանդէս կատարուեցաւ: Հայոց ազգն ալ, ուր ուրեմն ի ծունր կը խոնարհի խաչին Քրիստոսի: Առաջին տաճարն է որ փառահեղ կը կանգնի այն փառահեղ լեռան մօտ, որոյ գագաթէն կալեց Աստուած իւր ծիրանի գօտին ի նշան յաւիտենական հաշտութեան, ուր Նոյեան զոհը հոտոտելով օրհնեց մարդկութիւնն, այս անգամ ալ Աստուածորդին է որ ոսկի ուռն ի ձեռին կ'իջնէ, կը դղրդէ երկրի հիմերը, կը գծէ կ'նիշէ Մայր-Տաճարի նախատիպը, և Գրիգոր Լուսաւորիչ ընդ այս աչաւոր տեսիլ սխրացած՝ կ'աղաղակէ:

«Էջ Միածինն ի Հօրէ,
Եւ լոյս փառաց ընդ նմա.
Ձայնք հնչեցին
Սանդարամետք անդնդոց...,
Եկայք շինեսցուք
Սուրբ զխորանն լուսոյ
Քանզի ի սմա
Ծագեաց մեզ լոյս...»

Եւ ահա նոր ոգեւորութիւն. պարթեւական հասակով օժտուած հսկայ անձնուրութիւնք ահագին խոնջ՝ քարեր շալկելով հոն կը բերեն կը դետեղեն, կոկ կոփել զայնս ի գործ շինութեան, իսկ փարազուն աղջիկներ՝ քուրձեր առած՝ հող կը կրեն, աղիւս կը շինեն իրենց գեղափայլ եւ գողարիկ ձեռներն ի ցեխ շաղախելով: Հին բարեպաշտ ժամանակներ, երբ այսպէս փառապանծ կը բարձրանար Քրիստոնէութիւնը, մինչ զի հող ու քար կրել ի պէտս շինութեան աստուածային տաճարներու, էր գործ առաքինութեան, իսկ այժմ քանի մը քայլ առնլով ծունր կրկնել օրերն երթալ ի տաճարս Աստուծոյ եւ աղօթել կը համարուի ձանձրոյթ կամ սին յոյց բարեպաշտութեան: Եղկելի վիճակ:

Երեք տարեդարձն էր Էջմիածնի շինութեան, ուր մեծ Հայրապետն մեր Սուրբ Լուսաւորիչ բազկատարած աղօթեց, հոն հազարաւոր տարիներէ իվեր հազարաւոր բերաններէ, տակաւին մինչեւ ցայսօր, կը հնչուի սա գեղեցկագոյն Շարականն Աւագ օրհնութեան, գեղեցկագոյն թէ երաժշտական եղանակաւ եւ թէ վսեմութեամբն իմաստից.

«Ուրախ լեր, Սուրբ Եկեղեցի,
Քանզի Քրիստոս արքայն երկնից
Պսակեաց ըզքեզ խաչիւ իւրով,
Եւ զարդարեաց զամուրըս քո
Սքանչելի փառօք իւրովք»:

Այլ սակայն որքան նուիրական էր Ս. Էջմիածին, զի աթոռ էր Հայրապետին ամենայն Հայոց, այլ հայրապետք առ սէր անխռովութեան ուխտի Եկեղեցւոյ, լալով Ս. Էջմիածնէն կը զատուէին, Թափառական կը շրջէին աստ կամ անդ, մինչ կարօտը քաշելով Ս. Էջմիածնի, մինչ զի թէ Ճառընտիրներու եւ թէ Յաշարաններու մէջ կը վերտառեն աղեխորշակ նուագներ, որք կ'ակնարկեն Ս. Էջմիածին:

Իսկ Հայ ժողովուրդն երբեք չմոռցաւ այս նուիրական վանքը, գաղթական Հայն ամէն ատեն եւ ամէն տեղ յիշեց զայն, եւ այնքան կաթոգին եւ խանդակաթ սիրեց, որ կաթողիկոսական նուիրակներու ոտները կը համբուրէր եւ իւր քսակը յօժարակամ կը պարպէր, որպէս զի լուսաւորչական այդ վանքը շէն ու պայծառ մնայ: Եւ ո՛վ չյիշեր թէ ուխտաւորք որ Էջմիածնէն կը վերադառնային, իրենց հետ սուրբ հող կը բերէին եւ կը բաժնէին իրենց բարեկամներուն եւ ազգականներուն, որպէս զի իրենց Նորածին երախայներն այդ օրհնեալ հողին վրայ պառկեցնեն ու քնացնեն: Հողն էր տեսակ մը կարծես բժժանք (թըլըսըմ) գործածուելով զանազան փորձութեանց եւ հիւանդութեանց ժամանակ:

Այլ ժողովրդեան մէջ այն դասակարգն որ քնար ի ձեռին երգելու պաշտօնն ունէր, այսինքն աշուղք ա՛լ աւելի կենդանի եւ յաւիտենական պահելու համար Ս. Էջմիածնի անունը, ուժգին եւ խանդավառ երգեցին, սոցա ձայնակցեցան մինչեւ այսօր մուրիկներ, որք տուն ու տեղ չթողուցին որ չմտնէին եւ չեղանակէին.

«Լոյս Լուսաւորչին,
Հաւատք Քրիստոսին,
Էջմիածինն է փառաւոր,
Մեր հաւատքն է լուսաւոր,
Էջմիածին խորան խորան,
Կանթեղն ի վառ լուսաւորչեան, (*)

ՆԱՀԱՊԵՏ

ԱՐՈՒՍԵԱԿ

(Շար. [illegible])

Արուսեակի փոխակերպութեանց վրայ կատարուած առաջին ուսումնասիրութիւններէ ի վեր, անոր մթնոլորտը դիտողներու աչաց յայտնուած է: Անոր մահիկին կամ քառակուսութեան եղրը չերեւիր յստակ, չիտակ, գագարեալ, այլ թեթեւապէս ծխեալ ծածանեալ, սրածայր գլանիկաձեւ բաւական որոշակի: Այս եղրը կը ներկայէ երկրաւոր դիտողին աչաց այն երկիրները որոց վրայ արեգակը կը ծագի կամ կը մտնէ: Ասիկայ մթնոլորտի մը գոյութեան յայտնի ապացոյց մ'է:

Լուսապատկերային բնալուծութեամբ գիտենք որ այս մթնոլորտը շատ կը նմանի մերինին իր քիմիական բաղադրութեամբ: Հոն կը տեսնուին ջրոյ գոլորշին ծծման խաղերը, բայց տկար քանակութեամբ, որպէս թէ Արուսեակէ ցոլացեալ արեգակնային լոյսը խոր մթնոլորտէ մ'անցած չըլլար, այլ ամպերու խաւի մը վերին մակերեւէն անդրադարձած: Այս իրողութիւնն այնքան աւելի հաւանական է որ հաստատապէս արտասովոր սպիտակութիւն մը կայ հոն: Արուսեակային մթնոլորտը, ուրեմն, գրեթէ երկու անգամ աւելի խիտ է քան մերինը:

Ինչ է այս մթնոլորտին ներգործութիւնը Արուսեակի կլիմաներուն վրայ:

* *

Մի կողմէ, աւելի խիտ եւ աւելի բարձր ըլլալով, և՛ բաց աստի ջրոյ գոլորշիով բաւական հարուստ, պարտի ներգործել ճնման պէս որուն վրայ կը խօսէինք պահ մ'առաջ եւ ամբարել արեգակնային մականկեալ ջերմութեան մի մեծ մասը: Բայց հոս կը միջամտէ մի ուրիշ գերակատար: Այս ջերմութեան արդիւնքն է ծովերուն ջուրը գոլորշիացնել, եւ այս գոլորշին, մթնոլորտին ցուրտ բարձրութեանց հասնելով, կը խտանայ ամպակերպ: Արուսեակի սպիտակութիւնը, անկարելիութիւնը յորում գտնուած են բոլոր դիտողներ ուեւէ ճշգրտութեամբ իւր մակերեսին աշխարհագրական ձեւափոխութիւնները որոշելու համար, կը համաձայնին այս հայեցակէտը հաստատելու մասին եւ համոզելու զմեզ որ անհուն ամպածածկ մը կը տարածուի հաստատապէս այս օդային բարձրութեանց մէջ:

Այս միջօրէական ամպերու խաւը պարտի բարեխառնել կլիմաներ որք ապա թէ ոչ, մեզ տօթագին պիտի երեւնային:

Բայց աստանօր, լուռ կը մնանք Արուսեակ աշխարհին մեր Նկարագրութեան մէջ՝ այն ազդեցութեամբ յորում կը գտնուին անոր ովկէանոսներուն եւ ցամաքներուն բաժանելիութեան նրկատմամբ: Աշխարհագրական ձեւափոխութիւնը կլիմաներուն վրայ նշանաւոր ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնէ: Եթէ Ատլանտեան ովկէանոսը չի լինէր Փարիզ Գրաքօլիոյ կլիման պիտի ունենար:

Եւ յետոյ մի ուրիշ խնդիր երեւան կ'ելնէ. այն թէ ինչ է Արուսեակի վրայ օրուան երկարութիւնը:

Տարւոյն երկարութիւնը ծանօթ է. 224 երկրաւոր օրուան չափ է: Բայց թաւալման տեւողութիւնը, որ, դեռ քանի մը տարի առաջ, ապահովապէս 23 ժամ, 21 վայրկեան, 22 երկվայրկեան ըլլալ կը կարծուէր, տարակուսանաց ենթարկուած է Շիափարէլլիի դիտողութեամբք, ըստ որոց մոլորակը արեգական հանդէպ պիտի ներկայէր հաստատապէս միեւնոյն կիսագունդը: Այս հաշւով մէկ կիսագնտին վրայ միջօրէական ցորեկ է, եւ միւսին վրայ միջօրէական գիշեր: Մէկ կիսագնդոյն վրայ, լոյս, ջերմութիւն, ելեքտրականութիւն եւ անոնց բոլոր հետեւանքները. միւս կիսագնդոյն վրայ, մթութիւն գիշերային, ցրտութիւն, թմրութիւն եւ մահ: Ստուգիւ, գոյութեան տարօրինակ պայմաններ են ասոնք: Բայց այս մասին տակաւին ստոյգ բան մը չկայ:

* * *

Անբացատրելի երեւոյթ մը թերեւս կապակցեալ է Արուսեակի գնտէն արեգակնային լուսոյ. այն է մահիկին ներքնակողմը անոր ոչ լուսաւորեալ ըսկաւառակին տեսանելիութեան երեւոյթը: Ամէն ոք կրցած է դիտել լուսնի Նորոգութեան ատեն, մահիկին առաջին օրերուն միջոցին, որ լուսնոյ արեգակէն ոչ լուսաւորեալ մասը տեսանելի է մահիկին ներսի կողմը, մոխրագոյն, գորշորակ, հազիւ որոշելի: Ահա այս է որ մոխրագոյն լոյսն կը կոչուի: Արեգակէն ոչ լուսաւորեալ լուսնոյ մասը յայնժամ կը լուսաւորուի երկրէն, որ կը ցոլացնէ պարապութեան մէջ լոյս մը տասն եւ չորս անգամ աւելի խիտ քան լոյսը լուսնի լրման. այս մոխրագոյն լոյսը ցոլացման մը ցոլացումն է, որ կատարելապէս բացատրուած է:

Սակայն ծանօթ եւ ոչ մի պատճառ չի բացատրեր միեւնոյն երեւոյթը որ յառաջ կուգայ յաճախ Արուսեակի վրայ: Անոր ամպերուն— կամ ծովերուն— փոփորաքայլութիւնն է արդեօք ասիկայ:

Ֆօնթընէլ մեզ կը խօսի տեղ մը լուսինէ զուրկ աշխարհի մը վրայ, բայց որուն մէջ ժայռերը, փոսփորէ բաղկացեալ, արեգակնային լոյսը ամբարելով գիշերուան ատեն կը ղրկէ՝ հազարաւոր տարբեր տեսակ գոյներով վառելով: Կարծեմ թէ կ'աւելցնէ ասոր վրայ թռչուն բոսորաներ ինչպէս հուրը մթնոլորտին մէջ— գաղջ եւ գրեթէ տաք— չէր համարձակիր ելեքտրականացեալ ըսել, քանզի հանճարեղ մատենագիրը գաղափար չունէր ելեկտրականութեան վրայ:

Պէրնարտէն տը Սէն-Բիէռ մեզ կը ներկայացնէ Արուսեակի գիւղանկարները, արեւադարձային տունկերով զարդարուած՝ փառաւոր պտուղներով, փայլուն փետուրներով, մեղուահաւերով եւ տատրակներով լի. Խաղաղ լիճեր կը ցոլացնեն երկնից կապոյտը, եւ ձեւով ու ճարպկութեամբ հրապուրիչ էակներ այդ լիճերուն մէջ իրարու հետ կը կռուին լողալով՝ մրցանակաց վրայ զոր հեշտութիւնը պիտի պսակէ: Տակաւին չենք կարող հաստատել թէ Արուսեակ բացարձակապէս հեշտալի եղած ըլլայ, թէ հոն չի գտնուին շատ տաք ամառներ, ոչ սաստիկ ձմեռներ, ոչ բարոյական կամ ֆիզիքական դժբաղդութիւններ: Բայց կրնանք խորհիլ որ բնութիւնը գիտցած է յարմարցնել այս մոլորակին, ինչ որ ալ ըլլայ անոր բնակութիւնը, իրենց ճակատագիրը լրացնելու համար կազմուորեալ էակներ եւ թերեւս դժուար չէ երեւակայել թէ այն անծանօթ եղբայրներ քիչ մ'աւելի հանճարեղ ըլլան— մանաւանդ քիչ մը աւելի իմաստակութեամբ օժտեալ— քան իրենց դրացիք Երկրի:

ԳԱՄԻՒԷԼ ՖԼԱՄԱՐԻՕՆ
Թարգմ. Գ. Վ. Թ.

ՆՈՐԱՎԷՊ

ԱՆՁՆՈՒԻՐՈՒԹԻՒՆ

Առանձին տեսակցութիւնը մէկ ժամէ ի վեր կը տեւէր խուցին մէջ ուր Ռիվօ դրամատէրը կանչել տուած էր արկղակալը, Ժան Տէրվալ:

Առջի օրը գործուած գողութեան մը վրայ էր խնդիրը. տասն հազար ֆրանքի գումար մը, սնտուկը դրուելու պահուն, անյայտ եղած էր: Կասկածները, ստուգութիւնները կը ծանրանային Ֆրանք Մէրսիէի վրայ, Ռիվօ պանքային գլխաւոր գործակատարներէ մին: Երիտասարդ արկղակալը որ ամենէն լաւ գիտնալու էր ի՛նչպէս վարուիլը, ակներեւութեան հանդէպ կը յամառէր պաշտպանել այն անձը զոր ամեն բան կ'ամբաստանէր:

Պատճառն այն էր որ Ֆրանք Մէրսիէն իր որդեգիր եղբայրն էր, իր երկրորդ մօր զաւակը:

Քսան տարի առաջ, տիկին Մէրսիէ քովն առած էր որբ տղան: Ազատած էր զայն լքումէ, տաքցուցած էր իր սիրով եւ նոյն գորովը տուած թէ՛ իր որդեգրին եւ թէ բուն որդւոյն նկատմամբ:

Ժան, ի գին իր բոլոր արեան, կ'ուզէր խնայել այս մօր՝ ահռելի վիշտն որ կը սպասէր նմա: Ֆրանք գո՞ղ մը: Հէք մայրը պիտի մեռնէր:

—Ամէն ինչ անօգուտ է, կ'ըսէր դրամատէրը ցուրտ կերպով: Համոզում գոյացուցած եմ: Միմիայն Մէրսիէ կրնայ ըլլալ յանցաւորը: Ինք չուզեր խոստովանիլ: Դուք կը յամառիք պաշտպանել զայն: Ուրիշ բան չի մնար ինծ եթէ ոչ արդարութեան յանձնել գործը:

Եւ սրտմտեցաւ Ժան վերջին բոլոր մըն ալ կը փորձէր.

—Այդչափը կը բաւէ: Որոշումս տուած եմ: Յանցաւորը կամ ինքն է կամ դուք էք... Եւ սրտմտեալ դուք չէ՛ք...

—Ինչո՞ւ ես չեմ, հարցուց Ժան յանկարծ:

—Ինչո՞ւ, ըսաւ դրամատէրը ոստոստելով մը: Ինչո՞ւ: Վասն զի ձեզ նման անձ մը չամբաստանուիր, չի կասկածուիր: Իմ անձիս պէս ես պատասխան տուող կ'ըլլամ Ժան Տէրվալի համար:

Կանգ առաւ, Ժանի կերպարանքէն շփոթած, որ ձեռներովը երեսը կը ծածկէր:

—Տասը տարուան անբասիր երիտասարդութենէ, պատուաւոր եւ խղճամիտ աշխատութենէ ետք, յիմարութեան վայրկեանի մը մէջ միայն կրնայիք այդ տեսակ բան մը ընել... ձեզ նման երիտասարդ մը չի մոլորիր: Մոլութիւն չունիք... Զէք խաղար: Բայց խօսեցէք ուրեմն, դժբախտ տղայ: Այժմ ես ստիպուած եմ ձեզ պաշտպանելու:

Այն ատեն Ժան սկսաւ ճապաղ եւ շփոթ պատմութիւն մը: Թղթախաղը... այո... ատիկա ի կորուստ մատնած էր զինքը... ստիպողական պարտք մը... գումար մը խլրացուցած էր, ետքէն տեղը դնելու յուսով:

Այսպէս հանդերձ պատմութիւնը հաւատալի էր. Ռիվօ մտիկ կ'ընէր խռոված:

—Ի՛նչ նաւաբեկութիւն, մրմռաց: Երիտասարդ մը որուն վստահած էի իմ բոլոր երջանկութիւնս: Շատ աղէկ, ըսաւ բարձրաձայն, կը մտածեմ ընելիքս: Տուն դարձէք եւ որոշմանս սպասեցէք:

Ժան դուրս ելաւ բարձր ի գլուխ, սիրտն ուռած՝ անձնազոհութեան հպարտութենէն: Երկար ատեն քալեց: Քիչ քիչ, իր մտաց բորբոքումն հանդարտեցաւ: Նըշմարեց իր վիճակին բովանդակ սարսափը: Հրապարակային ամօթ մը բաւական չէր: Հիմակ պիտի չկրնար իր որդեգիր մօր առջեւ, Մառիին առջեւ, այն մանկամարդ աղջկան զոր կը սիրէր:

Մառի որբ աղջիկ մըն էր, իրեն պէս ընդունուած Տիկին Մէրսիէէն, որուն հօրեղբօրաղջիկն էր: Ժան՝ իր սրտին խորէն իբր իր նշանածը կը նկատէր զնա, եւ բոլոր հոգւովը կը զգայանար՝ մտածելով որ անոր արհամարհանքին պիտի ենթարկուի:

Երբ տուն դարձաւ, իր յանցանքին լուրը կանխած էր զինքն:

Դրամատէրը տեսած էր տիկին Մէրսիէն: Խոստացած էր նմա խեղդել գործը՝ մէկ պայմանաւ. գումարը պիտի վճարուէր եւ երկու երիտասարդներն անմիջապէս պիտի հեռանային դրամատունէն: Ժան՝ իր բարերարուհւոյն աչքէն հասկցաւ թէ երբեք չպիտի ներէր՝ իրեն այն ամօթը որ կ'արատաւորէր նաեւ անորդիին: Անյողդողդ մնաց՝ ինքզինքը չմատնելու համար: Ցուրտ կերպով ծանոյց թէ մտադիր է հեռանալ Ֆրանսայէն եւ խնդրեց որ Մառին տեսնէ:

—Անօգուտ բան է, ըսաւ տիկին Մէրսիէ չոր ձայնով: Լաւագոյն է որ այսպէս մեկնիս: Մառի պիտի մոռնայ զքեզ, Ֆրանքին հետ պիտի ամուսնանայ:

—Ֆրա՞նք, գոչեց երիտասարդը, բայց Մառի չսիրեր զայն:

—Եւ կը կարծես թէ աւելի ետքը զքեզ կրնա՞յ սիրել: Չի մտածեցի՞ր թէ այլ եւս կրնա՞յ ըլլալ կինն...

—Գողի մը կինն, յարեց Ժան, ժպիտով մը: Վախցաւ որ կը պոռթկայ եւ փախաւ իր սենեակն՝ զսպելով հեծկլտուքներն որ կը խեղդէին զինքը:

—Ա՜հ, վա՜տ սիրտ, ըսաւ որ կը յաւակնի զոհողութիւն մը կատարել եւ չի կրնար տոկալ անոր ծանրութեանը:

Աթոռի մը վրայ կքեցաւ ծանրապէս, տղուն պէս բարձրաձայն լալով:

—Ժա՛ն, ըսաւ յոյժ քաղցր ձայն մը:

Երիտասարդը վեր առաւ գլուխը: Մառի հոն էր, դողահար:

—Ժա՛ն, պիտի մեկնի՞ք:

Երիտասարդը նշան մը ըրաւ, խօսելու անկարող:

—Կուզէ՞ք հետս տանիլ զիս, Ժան: Կուզէ՞ք հետս առնել ձեր կինը:

—Մառի, ըսաւ Ժան... Զէ՞ք գիտեր.

—Թէ գողի մը կինը չե՞մ կրնար ըլլալ: Գիտեմ, Ժան, եւ ասոր համար է որ ձեր կինն ըլլալ կուզեմ... եթէ դուք ալ միշտ կուզէք զիս...

«Ամէն բան հասկցայ: Ձեզ պէս, ես ալ երախտագիտական պարտք մը ունիմ մեր խեղճ մօր նկատմամբ: Պարտքէս ազատած եմ կարծեմ ձեր գաղտնիքը պահելով: Թողէք որ մասնակցիմ ձեր զոհողութեան: Երկուքիս համար նուազ ծանր պիտի ըլլայ:

—Մառի՛, թոթովեց Ժան խելայեղ... Ուրեմն կը սիրէ՞ս զիս:

Մանկամարդ աղջիկը իբր պատասխան գլուխը դրաւ իր նշանածին ուսին վրայ:

ՄԱՐԻ ԱԼԷՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Դատարանին մէջ.

—Ամբաստանեալ, յանցաւոր ըլլալդ կը խոստովանի՞ս:

—Ոչ, երբեք.

—Ի՞նչպէս, ահա չորս վկայք որ զքեզ տեսած են:

—Ի՛նչ փոյթ, հարիւրներով մարդիկ ալ չեն տեսած:

* *

Դպրոցի մը մէջ.

Դասատուն.— Հանքաբանութեան վրայ ձեզ քանի մը հարցումներ պիտի ընեմ, պարոններ, հաճեցէք ըսել ինծ թէ՝ ադամանդը ամենէն շատ ո՞ւր կը գտնուի:

Աշակերտ մը վստահօրէն,

—Պարոն, գրաւատուններ:

* *

ՑՈՒՇՔ

Տխմար մը միշտ իրմէ աւելի տխմար մը կը գտնէ իր վրայ սքանչացող:

—Բարեկամութենէն դէպի սէր քայլ մը միայն կայ:

—Այն տեղէն ուսկից մէկ անձ մը կ'անցնի, ամէնքն ալ կրնան անցնիլ:

—Ազնուութիւնը առաքինութեան մէջ է:

Տ. Զ.

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՌՕԼԱՆ գրատունն, ի Բարիզ, Լաֆայէթ փողոց, 113, սկսած է հրատարակել Կիրառական Բժշկութեան յատուկ բառարան մը (Dictionnaire Spécial de médecine u-uelle), հեղինակութեամբ Տօքթ. Ժ. Պարթէզի, որուն կ'աշխատակցի փրոֆէսօրներու, բժիշկներու եւ մասնագէտներու ընկերութիւն մը: Այս բառարան պատկերազարդ է, եւ կը պարունակէ նաեւ 1. ընդհանուր հիւանդութեանց եւ անոնց յայտարար նշաններու ցուցակ մը, այբուբենի կարգաւ, 2. Ցուցակն հին ու նոր բոլոր դեղերու որք կրնան գործածուիլ ըստ պարագային, 3. Բուսական եւ հանքային բոլոր թոյներու անուանքն եւ բժշկին հասնելէն առաջ տրուելիք դեղթափը, 4. Շնչահեղձներուն, վիրաւորեալներու եւ խղդուողներու հասցուելիք օգնութեանց վերաբերեալ ընդարձակ խրատներ:

Այս գործ, որ անհրաժեշտ է մանաւանդ ընտանեաց համար, կը հրատարակուի 15 օրը մի անգամ 40 երեսնոց տետրակով մը.—Մէկ մի տետրին գինն է 50 սանթիմ: 45

Երբ բժիշկ մը կը խնամէ անարիւն մանկամարդ աղջիկներ, ստամոքսացաւէ, սպիտակախտէ տառապող կին մը, աւշային եւ տժգոյն տղաքներ, տկարացած արիւն ունեցող ծերունիներ, կը դիմէ երկաթախառն դեղերու. բայց արդի գիտութեան սկզբանց համաձայն, կը թողու անլուծելի փոշիներն ու դեղահատերը եւ երկաթը կուտայ հեղուկ վիճակի մէջ՝ որպէս զի չի յոգնեցունէ ստամոքսը: Բոլոր այս պահանջումները լրացունող պատրաստութիւնն է ԿՐԻՄՕԼ ԵՒ ԸՆԿ. ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ ՔԻՆԱՑԻ ՕՇԱՐԱԿԸ որ, ախորժելի ձեւի մը տակ, կը պարունակէ քինքինան, ամենէն ընտիր զօրացուցիչը, եւ Ֆոսֆաթ տը Ֆէռն, որ կը ներկայացունէ ոսկրերու եւ արեան բաղադրութիւնը. ուստի այս դեղին արդիւնքներն հրաշալի են:

ԲԵՐՍԻՆԻ ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԽՄԻՐ.— Քաղցրահամ ըմպելի որ առաջին տեղը կը գրաւէ գիտութեան նոր յաղթանակներուն մէջ. Բերսինն ունի արդարեւ առանց ստամոքսի օգնութեան՝ կերակուրը մարսելու նշանաւոր հանգամանքը, եւ այս դեղադանց դարմանն է ստամոքսատապերու, ստամոքսացաւերու, ստամոքսի, լեարդի, երիկամանց եւ աղեաց բորբոքման. կ'անհետացնէ կազի զգայումը, սիրտ խառնուքը, մաղասը, ախորժակը կը գրգռէ, եւ մեծապէս կը նպաստէ մանաւանդ յղի կանանց, որոց փսխումը կը կասեցունէ: Բերսինի բժշկական գործածութեան շնորհիւ, այն անձինք որք ստամոքսի կամ աղեաց քանսերէ կը տառապին, պիտի կրնան սնունդները մարսել, իրենց կեանքը պիտի երկարի, եւ ծերունիք ու նորաբոյժք անոր մէջ պիտի գտնեն իրենց զօրութեան նեցուկն եւ առողջութեան դարմանիչն, քանի որ մարդ երբ աղէկ մարսէ, առողջ կ'ըլլայ:

[illegible] ՄՕՐՈՒԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

[illegible] Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1888

Պարոնայք [illegible],

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համեմատ ուրիշներու փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօնէ յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր [illegible] ձկան իւղն, իբր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ ծախուելով, եւ մարսուելով, [illegible] մանաւանդ այս [illegible] պատրաստութեան մէջ:

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ. Ն. Սուլթանին

ԼԱՆՕԼԻՆ
ԲՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեւածներու:

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, եւ գոյնի պահպանման:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց եւ ընդդէմ արիւնբրթութեանց:

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ:

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ
Կալաթա, Մերթէքճիի փողոց, Դըրնաքեան խան:

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ
ՓՈԽԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՊԷՑՕՋԵԱՆ

Որ Օսմ. դատարանաց քաղաքային, պատժական եւ առեւտրական ճիւղերուն մէջ երկոտասան տարիներ անդամութեան պաշտօններ վարելէ յետոյ վերջին տարիներս փաստաբանական գործերով կ'զբաղէր, իւր գրասենեակն հաստատած է ի Պոլիս:

Կ'ստանձնէ Կ. Պոլսոյ եւ մերձակայ գաւառաց մէջ Օսմ. քաղաքային եւ առեւտրական դատարանաց, վարչային ժողովոց եւ մահքէմէի շէրիյէի առջեւ տեսնուելիք ամեն կարգի դատերու (պիտայէթ, իսթինաֆ, թէմեիզ), ինչպէս նաեւ մեր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեսնուելիք դատերու փոխանորդութիւն եւ դատական ամեն տեսակ գրութեանց պատրաստութիւն:

Կ'ընդունի գաւառներէ յղեալ իսթինաֆի եւ թէմիզի վերաբերեալ գործեր եւ դատական եւ այլ Օսմ. ամեն Նախարարութեանց մօտ հետամտութեան կարգի (թաագիպաթ) յանձնարարութիւններ:

Մասնաւոր պայմաններով կը հայթայթէ դատական ծախսն եւ փոխանորդութեան վարձքն այն տեսակ դատերու որք սուղ միջոցի մէջ յաջողութեամբ վերջ գտնելու ապահովութիւն ունին: 17

Դիմել. Քիւչիւք Ասլանլը խան թիւ 4, Մարբուճճուլար-Իչի, Ստամպոլ: 3—60

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաճա էմլիքէնէ միւլքեայիր օլունալ միւզայէտա օլունաճագ թիմմ. ր վէ սօհա վէ անա միւթէֆէրրի էչնասի սայիրէնին գարարը գաթիի հազիրան օնունճու չարշէնպէհ կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն, իթաալա թալիպ օլանլարըն եէվմի մեզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ տօգուզա գատար Խազինէի Խասսա կէլմէլէրի իլան օլունուր:

8 հազիրան 308 1—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ իչին ալընաճագ օլան բուղէնը սաաէ իլէ Ֆօրնիյէ էքմէրա խաբարմաճէթ մէմուրնըն միւնագասասընա պաշլանըլաճագընտան իթալա թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի վէ մըբեանէլէրիք խաբարմաճէթ մէմուրնըն տախի չէհը հալ հազիրանըն օնունճը կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլէճէկինտէն եէվմի մեզքիւրտէ Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

31 մայիս 308 3—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Ճիէնուստ ճէնումը Միւլիւքիւանէ մուայեէնէսիլէ իչին միւպայաա օլունաճագը էլվիլէնէ իլան գըլընան 550 000 գըէիյէն 650,000 գըէիէ գատար Սիպիր եազընըն պէհէր ճէյէնտէ գըէիսի 8 ղրուշ 5 փարատաա թալիպին եօգուլմէօնտէ օլուպ, հազիրանըն Բուլինին 11ինճի ընինճինիօն կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ 13ինճիւ ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէմինաթիլէ գողալ օլունաճագը ճիհէթլէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրեսինէ կէլմէլէրի.

Նօ. 7 1—3

Սէմէրեսիթ Թահթանը պէհէրի 1 ղրուշ, 1 սէնէլիք լիւզումը գատար. Եէրլի խըմալը սիհաս եագը քէօսէլէ գըէիի ճէմիա 3500, պէհէր գըէիի ճէմիաի 11 ղրուշ 30 փարա. Եէրլի խըմալը պէհազ սապօնը քէօսէլէ գըէիի ճէմիա 2500, պէհէր գըէիի ճէմիաի 13 ղրուշ 30 փարա. Եարըմ եագը սախթիեան ճէմիա 550, պէհէր գըէիի ճէմիաի 15 ղրուշ. Պիւթիւն եագը սախթիեան ճէմիա 350, պէհէր գըէիի ճէմիաի 15 ղրուշ. Եէրլի խըմալը վիտէլա գըէիի ճէմիա 700, պէհէր գըէիի ճէմիաի 30 ղրուշ:

Նիզամիէն սարաֆիանէ վէ գալէվրաֆանէ անպարլարը իչին միւպայաա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան պալէյաէ մուրագգամ էլ մըգտար 6 գալէմ էշեա Փիյաթը մէվզու էլէրի իլէ թալիպլէրի էօհաէսիւնտէ օլուպ իշպու հազիրանը Բուլինին 15ինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն, իթթալըն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէմինաթիլէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրեսինէ կէլմէլէրի.

Նօ. 8 1—3

(*) Աշուղական երգերու համար կան տեղեկութիւնք «ԱՆԳԻՐ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ» գրքի մէջ, որոյ գինն է 30 գրուշ: Դիմել Զարդարեան գրատուն:

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի վկայութիւն ալ այն է որ 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կահ կարասիք և ապրանք, յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն դիւրութեամբ ստորագրելոց, որք ունին փափաքի խոհեմութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ստոր. հաւաքորդաց կրած վնասները։

Հ. ՄԻՒԼԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11 և 12, Աստարճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական Փոստատան վերեւ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ յունիս 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ, ինչպէս նաեւ վաճառատներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ Ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պայուսակով ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Նոյն նիւթերու վրայ մեծագանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. միացած է նորոգեալ 13 ուրիշ ապահովագրական հաստատութեանց, որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

(Ընդհ. ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ)

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անմրատեան խան 12, 13, 14. 33

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

ԻԼԱՆ

Մէրքէզը սալթանաթը Սէնիյէտէ պուլունան ձիւնտար ճէնապը Միւլքիւքանէ իչիւն միւպայեա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան լաղըմն չէյրիլթի մուգարրէրէսի իլէ պէհէր ճէտըս գըլէնսի 4 ղուրուշտա Թալէպի էօհտօյինտէ օլուպ իշպու հավիլանը Բուանին 11ինճիրէնիճէնպիս կիւնիւ գարարը գաթ'իսի վիրիլէճէկ իվէ 13ինճիւ ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ տախի 100ռէ 5 Թէնգիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթիլէ, իթասընա Թալիպ օլանլըրըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 6 3—3

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ || EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռաները, կը պնդէ լնդերքը, կը զովացնէ բերանը.

ՓՆՏՌԵԼ ՍԱ ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ 17, Ռիւ տը լա Բէ, ՓԱՐԻԶ.
Ասկից առաջ 229, Սէնդ-Օնորէ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ՀՈՏԱՎԱՃԱՌԱՑ ՔՈՎ

Հարցնել նաև Պոթոյի ՎԻՆԷԿԸ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, ներքուետ և բուրմունքը գերազանց.

2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

VICHY

ՍԷՆԴ-ԵՈՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

կամ ԼԱՌՊՕ ՍԷՆԴ-ԵՈՐ, գեղագործ, Բլօն Լէօփա, Վիշի

Ամենէն Թարմ և հետեւաբար ամենէն կայլէն և փոխադրութեան մէջ ամենէն նուազ անայլայլելին, գերբացանց գարման ընդդէմ լեարդի, ստամոքսի և մէզքի հիւանդութեանց, աւազի և յօդացաւի. Գինն է 50 շիշենոց սնտուկը 20 ֆրանք։ Կեղծիքէն զգուշանալու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել սա ստորագրութիւնը N. Larbaud St Yorre

ԿԵԴՐ. ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ
64 Է—1

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒՏ ԻՒՂ

Իբոփոսֆիթով ու [illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբրոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց [illegible]

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՇԼ.

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԴԸՐ
Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.	1,771,006
1891 դկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891ին	991,260

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն ինչպէս և նաւերն նաւահանգստին մէջ.

Վնասի առթիւ արագ և խղճամիտ վճարումն. Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Գալաթիա։

Գործակալ ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչք
ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Phn-Cn, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ԼԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ զղջմնալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածստակներն յաւմէջտս կըվատնենք.

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Անհաւասիկ «Լ'Էքօնօմի Էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը ևն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք հաւնեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ.

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Կ'հատուցանէ ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և է յետաձգութեան կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք աօքաք, Ուիթալ խան.

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Սեւ ծովու միջեւ կանոնաւոր բանուկ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնզելէ որ յունիս 22ին Մարսիլիայէն և յունիս 28ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ալէֆ որ պիտի մեկնի յունիս 28ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ առաքումն

Նաւուղեւորի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՐՆԻՆ
Մոմճեան Սիթէ Փրանսէզ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Արեւ. ճեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կռխ. ճեպ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 124 ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն Թ. 123 ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 131 Դշ. Ուբ. ԱԲԳ	Կռխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր ԱԲԳ	Կռխ. ճեպ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ	Արեւ. ճեպն. Թ. 5 Դշ. Ուբ. Ա.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.			8 52	8 22	4 00
		6 41			Գումգափու			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք-Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սբարթա-գուլէ			6 22		
	9 53	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 41			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապագճէ			4 0		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չէրքէզքէօյ ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 36	1 41			Չօրլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօրէքլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 23	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 03	2 55	4 30			Պապա—Էսկի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլօ—քէօյ			9 40		
	3 58	6 05			Ուզուն—Քէօփրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գիւլէլի—Պուրկազ			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ուլիւ			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 57	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառըքէօյ		12 32			
5 23	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա փաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 51	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա փաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 33		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 53		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնլի ժմ.	12 50			8 23	4 48
	8 47			11 50	Գոյաճըք—Հասքէօյ	12 16			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բազարճըք	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գօթօնիցա—Սթանիմաք	9 04			6 14	
9 23	0 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Ֆիլիպէ ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. Սարամպէյ ժմ.				4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելօվա մկ				4 01	12 44
3 20	4 29				Սօֆիա				12 34	15
8 10	9 50				Նիշ				5 51	920
2 43	4 48				Պելկրատ				10 55	80
9 40	1 20				Պուտափէշթ				2 40	2 37
3 16	7 20				Վիէննա մկ				8 30	8 30

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կռխմբ. խառն Թ. 512 ամէն օր Ժ. Վ.	Կռխմբ. խառն Թիւ 522 ամէն օր Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխմբ. խառն Թիւ 523 ամէն օր Ժ. Վ.	Կռխ. խառն Թիւ [illegible] ամէն օր Ժ. Վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօփսին .... մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Գարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կեօրկելի		7 58
8 05		Միռովչէ		7 15
8 15		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տէմիրգափու մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօփրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Զելենիկօ		3 17
12 42	1 06	ԻՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ. մեկ.	2 20	2 41
	1 47	Աճալար	1 44	
	2 42	Գումանօվա	1 07	
	3 15	Թապանօվչէ	12 29	
	3 43	Բրեշովօ	12 04	
	3 56	Պուգարովչէ	11 46	
	4 21	Պույենովչէ	11 16	
	4 34	Զիպէֆչէ	11 00	
	9 55	Նիշ	5 51	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտափէշթ	2 40	
	7 20	Վիէննա .... մկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կռխմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուբ. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխմ. խառն Թիւ 621 Եշ. Շբ. Կիր. Ժ. Վ.
7 15	Իւսկիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Եէլլէզ .... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վ. Ֆէրիզովից	10 12
11 20	Լիպլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթրն	7 22
1 15	Միթրօվիցա ... մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՅՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼԻ

Կռխ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Թ. 323 Կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Թ. 324 Եշ. ԱԲԳ
9 15	1 40	Մկ. Թըրնովա-Սէյմէնլի ժմ.	7 20	9 48
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Քիւրէ—Մէշէլի	5 48	8 14
12 13	4 43	Նէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սիլիքօ—Քըրմանլը	3 41	6 18
2 00	6 50	Եամպօլի ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կռխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և Ուբ. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ. ԱԲԳ
7 51	Մկ. Ա. Պոլիս .... ժմ.	6 53
8 47	Ուլիւ	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Ֆիրէճիք	2 31
1 21	Ֆէրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ .... մկ.	12 20

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5.59է միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Իւսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սէլանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մօտճառաձեւ վագոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, որոնք ճամբորդութիւն չըրած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին } Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելլովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին } Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան գալու ի կէր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
» 12.—	» 9.—	Կ. Պոլսէ Ֆիլիպէ Պելլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Երկաթուղւոյ ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամէն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպիոյ ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սէլանիկի ժամէն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանուկ շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեփթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօթիւս	800
Մագտալա	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Սէթիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 8 20 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2էն յետ միջօրէի։
Դշ. 9 21 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5էն յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 10 22 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10էն։
Դշ. 10 22 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում առաւօտեան ժամը 11էն։
Կշ. 1 23 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2էն յետ միջօրէի։

Ազդ.—Յունիս 10/22, երեքշաբթի օրը կ'սկսին դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերն։ 21

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլ և Սեւ-ծովու միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալկիա	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սքիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալճէրիա	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալեքսիատիս խան Թիւ 11
Ղալաթիա

17

Արտօնատէր Մ. ՏՕՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ